درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորաստունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրն.
» »	վեցամսեայ	20	»

Դրամը փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 11½ դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

[illegible]

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան:

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՄՐՑԱՆԱԿԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Իզմիրեանց Յանձնաժողովին այս տարուան տեղեկագիրը կը պարունակէր ուշագրաւ կէտ մը՝ որուն մինչեւ վարժուած չէինք հանդիպելու.—քննութեան ներկայացուած երկու երկասիրութիւններ մրցանակ ստացած էին «առ ի քաջալերութիւն» միայն, պարագայ մը՝ որ ոչ մէկ կերպով կը համաձայնի Յովսէփ Իզմիրեանցի կտակին տրամադրութեանց։ Բարերարին կամքը ա՛յն եղած է սակայն որ ներկայացուած գործ մը կա՛մ վարձատրուի, և կամ մերժուի, իր արժէքին ու կարեւորութեան համեմատ. որով, յստակ տրամադրութիւն մըն է ատիկա՝ որ ո՛չ «առ ի քաջալերութիւն»ի, ոչ ալ «առ ի խրախուսանս» բաց դուռ կը ձգէ, և զոր պէտք էր յարգել իբր նուիրական փափաքը մարդու մը՝ որ տակաւին իր նմանը չէ ունեցած մեր մէջ։ Մնաց որ կտակի մը տրամադրութիւնն է ատիկա, մինչեւ արժանի ամէնէն խոր յարգանքին ու նուիրականութեան։

Այդ երկու երկասիրութիւններն են, ինչպէս կը յիշուի, Շարականներու վրայ պատրաստուած ուսումնասիրութիւն մը, և Յովհաննէս Գաղանճեանի «Եւդոկիոյ Հայոց գաւառաբարբառը»։ Ասոնցմէ առաջինին պարագան բնաւ չի հետաքրքրեր զիս. «Հայ. Եկեղեցւոյ կողմէ սիրուած նիւթի մը վրայ խօսելուն համար միայն» ստացաւ 10 ոսկիի քաջալերական մրցանակը, հոգ չէ թէ իբր երկասիրութիւն բնաւ չհամապատասխանէր կտակին տրամադրութեանց, այսինքն պէտք եղած հմտութեամբ ու խնամով պատրաստուած չըլլար։ Այդ մասին խորհրդածելու իրաւունքը ձեզի կը թողում, ու կ'անցնիմ Գաղանճեանի գործին՝ որուն պարագան շա՛տ աւելի հետաքրքրական հանգամանքով մը կը ներկայանայ, և որուն վրայ կ'արժէ քիչ մը կանգ առնել։

Երկու առանձին մասերէ բաղկացած երկասիրութիւն մըն է այդ գործը, որոնցմէ առաջինին մէջ երիտասարդ բանասէրը ուսումնասիրած է իր ծննդավայրին, Եւդոկիոյ բարբառին ձայնագիտութիւնը, անոր կցելով բաւական համեմատութեամբ ու խնամով պատրաստուած բառացուցակ մը, ինչպէս նաև քերականութիւնն իսկ այդ բարբառին, որուն ոճերը, առածները և ասացուածքներն ալ երկրորդ մասը գրուած են։ Նիւթը բոլորովին նոր բան մըն է մեզի, մանաւանդ Հայոցս համար, ու եթէ կայ պարագայ մը՝ որ ամէնէն աւելի շնորհաւորութեան առարկայ կը դարձնէ հեղինակը, ան ալ ատ է որ, առանց ո՛ և է առաջնորդող գործ մը աչքի առջեւ ունենալու, առանց օրինակի մը հետեւելու, յաջողած է պատրաստել ա՛յն տեսակ աշխատութիւն մը՝ որուն համար Բրոֆ. Մէյէի և և Հրաչեայ Աճառեանի պէս լեզուաբաններ գովեստ միայն տուած են։

Գիտութիւնը, այդ մանուածապատ ու յոգնեցուցիչ բարբառախօսութիւնը, ինքնին նոր է տակաւին, թէև այսօր չկայ մէկը՝ որ անոր կարեւորութիւնը ուրանայ. բաղդատական ուսումնասիրութեան համար ահագին ճամբայ մը կը բանայ ան, և իր տալիք արդիւնքը մի՛ միայն լեզուաբանական մանրամասնութեանց մէջ չի՛ սահմանափակուիր, այլ կ'ունենայ իր օգուտը, մասնաւորաբար գաղթականութեանց ծագման և անոնց ենթարկուած չփումներուն ու յարաբերութեանց իսկական յայտնութիւնը դիւրացնելով։

Այս տարիման կարեւորութիւն ունեցող գործի մը համար պէտք չէ՞ր որ տրուած մրցանակը շնորհի մը հանգամանքը ունենար, և այդպէս չպիտի ըլլար անշուշտ, եթէ երբեք քննութիւնը յանձնուէր ա՛յն տեսակ մարդոց որոնք ոչ հաշիւ մը ունենային հեղինակին հետ, ոչ ալ ազէտ ըլլային լեզուաբանութեան։ Ու պէտք է ըսել թէ «Եւդոկիոյ գաւառաբարբառը» քննող երկու անձերն ալ այդ թերութիւնները ցոյց տուած են իրենց տեղեկագիրներուն մէջ։ Անոնցմէ առաջինը, լեզուական չեմ գիտեր ի՛նչ խնդրի առթիւ ժամանակին ահագին պայքար մը մղած է Գաղանճեանի դէմ, և ճիշդ այն կերպով՝ որով մեր նախորդները կը սիրէին վիճաբանիլ, և որուն համեմատ, յօդուածի մը աւելի ծանր, աւելի ազդեցիկ շեշտ մը տալու համար պէտք է անոր մէջ զբաղիլ ընդդիմախօսին կարծիքներէն աւելի անձնովը, ոճովը կամ ձեռքովը։ Իզմիրեանց Յանձնաժողովը որ տեղեկութիւն չունէր այդ անցեալէն, կատարեալ վստահութեամբ գործին քննութիւնը նախապէս յանձնած էր այդ մարդուն, և կարծեմ Գաղանճեանի բողոքին վրայ է որ պէտք տեսաւ «Եւդոկիոյ գաւառաբարբառը» ներկայացնել երկրորդ քննիչի մը։ Գովելի կարգադրութիւն մը՝ որ սակայն պէտք եղած արդիւնքը չտուաւ, քանի որ ժամանակի սղութեան պատճառաւ սխալուեցան գործը յանձնել ա՛յն տեսակ մէկու մը՝ որ անձնական հաշիւ մը չունենալուն չափ ալ հմտութիւն չունէր, լեզուաբանութեան ա՛յդ տարիման մանուածապատ մէկ ճիւղին պատկանող երկասիրութիւն մը փափաքուած ճշմարտութեամբ քննելու համար։

* * *

Լեզուաբան մը չեմ, ոչ ալ փափաք ունիմ ըլլալու, բայց ժամանակին կարդացած ըլլալով Գաղանճեանի երկասիրութիւնը, ու մանաւանդ զայն սիրած ըլլալով, մեծ դժուարութիւն մը չպիտի զգամ երկու քննիչներուն ալ թերութիւնը մատնանիշ ընելու, անոնցմէ առաջինը իր կողմնակալութեան ու հաշիւներուն, և երկրորդն ալ իր ազիտութեան մէջ բռնելով։

Ի՞նչ կ'ըսէ առաջինը։

Իր տեղեկագիրը հիմնուած է երեք գլխաւոր փաստերու վրայ, զորս առանձինն պիտի քննեմ։

Ա.—«Թէ այդ երկասիրութիւնը լեզուագիտական քննութեանց սկզբունքներէն զուրկ՝ աւելի ցուցակներ և հաւաքածոներ կը պարունակէ՝ քան ուսումնասիրութիւն»։

Այս վճիռը ա՛յնքան կոյր է որ կարելի չէ մեկնութիւն մը տալ իրեն. քննիչ էֆէնտին՝ որ բանասէրի համբաւ մը ունի, առանց անձնական նկատումներու չպիտի ուզէր անշուշտ պնդել ա՛յն տեսակ բանի մը վրայ՝ որուն բոլորովին հակառակը կ'ապացուցանէ խնդրոյ առարկայ եղող երկասիրութիւնը։ Եթէ երբեք ինք չէ՛ տեսած, թող ներէ որ ես իրեն մատնանիշ ընեմ ատ կարեւոր պարագան՝ թէ բացի գործին Ներածութեան մասէն՝ ուր բազմաթիւ տեսութիւններ և դիտողութիւններ մէջ բերուած են, բառերու, ինչպէս նաև ասացուածներու մասերն ալ, —ինքնին ամէնէն աւելի հաւաքածոյի երեւոյթ ունեցողները, — ծայրէ ծայր կը պարունակեն շատ մը ծանօթագրութիւններ, դիտողութիւններ, ստուգաբանութիւններ, մեկնաբանութիւններ, և այլն։ Իսկ ձայնագրական և քերականական մասերուն մէջ գաւառաբարբառին ձայնական ու քերականական օրէնքները զննուած ու ճշգուած են, և երբեմն ալ համեմատուած։ Ու տակաւին կայ դասաւորումը ձայնաբանական ու քերականական ձեւերու, ինչ որ պզտիկ աշխատութիւն չէ՛ որ կը պահանջէ։ Բոլոր ասոնք կը բաւեն անշուշտ ապացուցանելու սա կէտը՝ եթէ գործը շատ հեռու է հաւաքածոյի մը բնոյթը ունենալէ. չոր, մեքենական հաւաքածոյ կամ ցուցակ ըսուածը, որուն օրինակները տուած են ուրիշներ, կարծեմ ասանկ չըլլար։ Ուրիշ տեսակէտով մը իրաւ է որ Գաղանճեանի երկասիրութեան մէջ չենք գտներ զոր օրինակ բառերու ծագման, ձայնաբանական, քերականական ձեւերու կազմութեան մասին լեզուաբանական քննութիւններ, առածներու մասին ազգագրական պրպտումներ, բաղդատութիւններ. բայց բոլոր ասոնք ո՛չ մէկ տեղ կրնային մտնել իր աշխատութեան յատակագծին մէջ. բարբառախօսական ուսումնասիրութեան մը նպատակն է միայն գաւառաբարբառի մը բառերը, ոճերը և ձայնական ու քերականական օրէնքները հաւատարիմ ճշգութեամբ մը մէջտեղ դնել։ Երբ այս կերպով հաւաքուած ըլլան բոլոր գաւառաբարբառները, այն ատեն միայն կարելի կ'ըլլայ ընդհանուր բաղդատական ուսումնասիրութիւնը։

Բ.—«Թէ Գաղանճեանի երկասիրութիւնը պատրաստուած է ո՛չ յստակ և իսկական և յարգելի գաւառաբարբառի մը, այլ խառնուրդներէ և աղաւաղումներէ կազմուած անձեւ ռամկօրէնի մը վրայ»։

Ոչ նուազ տարօրինակ դատողութիւն մըն ալ աս է. ենթադրելով որ Եւդոկիոյ գաւառաբարբառը յստակ, ընտիր ու յարգելի(?) գաւառաբարբառ մը չէ կրնար նկատուիլ, յանցանքը ուսումնասիրողի՞նը պէտք է նկատենք։ Մնաց որ ամէն գաւառաբարբառ զուրկ չէ այդ պճրկուած հանգամանքէն, և կարելի չէ թուել հատ մը՝ որ աղաւաղումներէ և կամ խառնուրդներէ զերծ ըլլայ. նոյն իսկ Ե. դարու մեր ոսկեդար գրաբարն իսկ միեւնոյն վիճակը կը պարզէ։ Ցեղէ ցեղ, տեղէ տեղ փոխանցուած հեքեաթներուն, աւանդութեանց ու հաւատալիքներուն պէս են այդ բառերը, ասութիւններն ու ձայնական երեւոյթները, և քանի՛ խառնակ ըլլան, քանի մանուածապատ ըլլան, այնչա՛փ աղուոր ու բազմակողմանի կ'ըլլայ անոնցմէ քաղուելիք արդիւնքը։ Եւ արդէն չեմ կարծեր որ լեզուաբաններուն համար ռամիկ կամ ոսկեղենիկ լեզուներու մասին նախապաշարում մը գոյութիւն ունենայ. չէ՞ մի որ իրենց աչքին երկուքն ալ ուսումնասիրելիք նիւթեր են, հաւասար իրենց ընդհանուր հանգամանքով և օգտակարութեամբ։

Գ.—«Թէ երկասիրութեան կցուած բառարանին շատ մը բառերը աւելորդ են, Պոլսոյ և ուրիշ տեղերու բարբառներուն պատկանելնուն համար»։

Ծիծաղելի կարծիք մըն ալ ասիկա. Ո՞վ ըսեր է թէ, որովհետեւ այսինչ ձայնաշրջութիւնը ուրիշ բարբառներու ալ սեփական է, կամ որովհետեւ այս ինչ բառը օտար է կամ կայ Պոլսոյ և ուրիշ բարբառներու մէջ, պէտք է որ դուրս ձգուի բարբառի մը ուսումնասիրութենէն։ Բարբառախօսական կատարեալ ուսումնասիրութիւն մը նոյն բարբառին մէջ խօսուած ամէն բառերն ալ պարունակելու է անշուշտ անխտիր, թէ՛ բարբառին առանձնայատուկ բառերը ըլլան՝ օտար կամ բնիկ, և թէ հայերէնի հասարակաց եղող բոլոր բառերը՝ գրաբար կամ ռամկօրէն։ Բոլոր ասոնք գիտնալու համար կարծեմ պէտք չկայ լեզուաբան ըլլալու, և երբ լեզուաբան մըն է որ այդ տարիման տարրական ծանօթութիւններ անգիտանալ կը ձեւանայ, ինքնին յայտնի չըլլա՞ր թէ կանխակալ համոզումներ խաթարած են իր մատուցած տեղեկագիրը։

Կ'անցնիմ երկրորդ քննիչին, որուն երկու գլխաւոր փաստերուն վրայ միայն պիտի ծանրանամ. ուրիշ բան չկայ արդէն իր տեղեկագրին մէջ.

Ա.—«Թէ Գաղանճեանի երկասիրութեան մէջ առաջ բերուած օրինակները ընդհանուր են ուրիշ գաւառներու հետ և ո՛չ յատուկ միայն Եւդոկիոյ, և թէ գործին կցուած բառացուցակն ալ խառնուրդ մըն է օտար բառերու»։

Առաջին տեսակէտին համար բան մը չունիմ ըսելիք. այդ մասին պէտք եղածը ըսի արդէն առաջին քննիչին երրորդ փաստը քննած ատենս։ Գալով երկրորդ տեսակէտին, այսինքն օտար բառերու խնդրին, տղայ ըլլալու է անոնց կիրառութիւնը և յիշատակութիւնը արհամարհելու համար. այդ բառերէն ոմանք շատ մը բարբառներու ձայնական օրէնքներուն կ'ենթարկուին գրեթէ միշտ, և կը ստանան ձեւեր՝ որոնք հետաքրքրութենէ զուրկ չեն կրնար ըլլալ լեզուաբաններուն համար. Պոլսոյ ռամկօրէնն իսկ, զոր մեր տուներու մէջ կը խօսին, լեցուն է այդ տեսակ օտար բառերով, և անոնց ուսումնասիրութեան արդիւնքը ուրիշ ամէն օգուտէ աւելի կրնայ ճշդել այն ազդեցութիւնը՝ որուն լեզու մը կրնայ ենթարկուած ըլլալ իր չուրջը խօսուող լեզուներէն։ Ու եթէ երբեք այդ բառերը գաւառաբարբառի մը բառարանին մէջ գոյութիւն չունենան, ուսումնասիրողը ո՞ւրկէ պիտի կրնայ հաւաքել զանոնք։ Մնաց որ, Գաղանճեան իր բառարանին մէջ օտար բառերու մի՛ միայն հայացած ձեւերը դրած է, մէկդի թողլով միւսները։ Կը հետեւի ուրեմն թէ իր երկասիրութեան լեզուաբանական թերութիւնը ո՛չ թէ աւելորդ բառ կամ ձայնափոխութիւն պարունակելն է,—ինչպէս կը կարծէ քննիչ էֆէնտին.—հապա բառի կամ ձայնափոխութեան տեսակէտով պակաս ունենալը։

Բ.—«Թէ սխալ բացատրուած բառեր ալ կան բառարանին մէջ»։

Իրաւ է որ քննիչը չըսեր թէ որոնք են այդ «սխալ բացատրուած» բառերը, այնպէս որ իր դիտողութիւնը օդային և անտեղի առարկութեան մը արժէքը կը ստանայ, բայց աւելորդ չըլլար անշուշտ քիչ մը ծանրանալ այս մասին։ Բառերը մինչեւ նոյն նշանակութիւնը չեն պահեր. լեզուին ու գրականութեան մէջ աս ասանկ եղած է միշտ. ամէն օր մենք կը գործածենք ա՛յն տեսակ բառեր՝ որոնց այս օրուան նշանակութիւնն ու բուն ծագման նշանակութիւնը բոլորովին կը տարբերին իրարմէ. և սակայն կը շարունակենք զանոնք այդպէս սխալ գործածել, որովհետեւ ժամանակն ու գործածութիւնը նուիրագործած են ամէնքն ալ։ Նոյնն է գաւառաբարբառներու համար։ Եւ արդէն, Գաղանճեան իր գործին մէջ յայտնած է այդ պարագան, ըսելով թէ շատ մը բառեր գաւառաբարբառներու մէջ իրենց հին նշանակութենէն տարբեր տարբեր առումներ ստացած են, և թէ միեւնոյն բառը շատ անգամ միեւնոյն առումով չի գործածուիր այս կամ այն բարբառին մէջ։ Քննիչ էֆէնտին կ'երեւայ թէ Գաղանճեանի յիշատակած բառերուն նշանակութիւնը բաղդատած է Պոլսոյ բարբառին մէջ գտնուածներուն հետ, ինչ որ կրնայ բացատրել այն սխալ դատողութիւնը որուն առարկայ եղած է գործին այդ մասը. այլապէս պիտի սխալուէինք ենթադրել՝ թէ Գաղանճեան հակառակ Եւդոկիացի մը ըլլալուն, քննիչ էֆէնտիէն նուազ ծանօթ է իր ծննդավայրին մէջ խօսուող բարբառին. և այս տեսակ անտեղի ենթադրութիւն մը ոչ ես կրնամ ընել անշուշտ, ոչ ալ դուք։

* * *

Այսչափ անպատշաճ տեղեկագիրներէ վերջ. Գաղանճեանի երկասիրութեան մրցանակ ստանալը,—հոգ չէ թէ «առ ի քաջալերութիւն»,—անշուշտ ուրիշ բան չի՛ նշանակեր, եթէ ոչ բացարձակ անվստահութիւն երկու քննիչներու մասին ալ անխտիր։ Այս պարագան շատ գեղեցիկ նիշ մըն է Յանձնաժողովին համար, որ անկողմնակալութեան և անկեղծ գնահատման սքանչելի ապացոյց մը կու տայ ատով։

Բայց այդ նիշը ո՜րչափ աւելի գեղեցիկ ու գովելի պիտի ըլլար առանց «առ ի քաջալերութիւն» յիշատակութեանց։ Գիրք մը կամ լաւ կ'ըլլայ ու կը վարձատրուի, կամ գէշ կ'ըլլայ ու չի վարձատրուիր։ Ու կը կարծեմ թէ հեղինակի մը համար՝ որուն գործը քննողները ինքզինքնին ծիծաղելի դարձնելէ զատ ուրիշ բան չեն ըրած՝ աւելի նախընտրելի է բնաւ մրցանակի չարժանանալ, քան թէ անիրաւ տեղը քննադատուելուն համար իբր շնորհ ընդունիլ ո՛ և է վարձատրութիւն։

Tactի կէտ մըն է աս՝ որուն կ'արժէր քիչ մը ուշադրութիւն դարձնել։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԶԻԿԶԱԿ ՆՈԹԵՐ

ՈՒՆԱՑԵ ՎԼՎԼՈՒԿ ՄԸ

Օդով ուռած տիկի մը չառաչող պայթումին ուժովը, օրերով զսպուած, ճմլուած, փքացած բողոքի մը պոռթկումը ուզած էր փորձել Պ. Ս. Բարխեանը, իր հրատարակած Նորավէպի կերպարանքով մէկ յօդուածին մէջ. խմբագիրներու ոգին կարծեցեալ անխիղճ անօրէնութիւններուն (?) հանդէպ, աններելի կերպով ըմբռնուած յաւիտենական սխալ համոզումի մը կրկնումը ընելով անով։

Գաւառացի անփորձ ու ինքնակոչ յօդուածագիրներէն, կամ, ընդհանրացած բացատրութիւնով մը, գլխու ցաւ ոտանաւորճիներէն դուրս, որոնք վերջապէս չեն ուզեր հասկնալ իրենց հրէշային գիշերականութիւններուն անհրատարակելի ըլլալը, զարմանալի է տեսնել որ, հոս ալ կան եղեր մարդիկ, և խելքը գլուխը մարդիկ, որոնք զարմանալի պարզմտութիւնը կ'ունենան մտածելու թէ, խմբագիրներ կան որոնք երբեմն շատ արժանաւոր գրողներու սքանչելի յօդուածները աւանդական զամբիւղին կեր կ'ընեն, այն պարզ պատճառով որ հեղինակը ծանօթ չէ, կամ… ա՛լ հոյլ մը անմիտ պատճառաբանութիւններ։

Այս բոլորովին ձրի ենթադրութեան մասին, Տիգրան Արփիարեան, իր Անունին Հմայքը յօդուածով, արժանաւոր պատասխանը տուած ըլլալով, չարժեր անունին հմայքին վերագրուած շատ կամ քիչ փցուն ենթադրութիւններով զբաղիլ։

Միայն բոլոր ասոնց մէջ աչքառու կէտ մը որ կայ, ան ալ ատ է որ, այդ չեմ գիտեր ուրկէ բուսած աժան կարծիքը գրեթէ բոյն դրած է այն ամէն մարդու հոգիին մէջ, որ գրականութիւնով հետաքրքրուած և օրին մէկը խմբագրութեան մէկուն յօդուած մը ղրկելու փառասիրութիւնն է ունեցած, անունը տպագրուած տեսնելու գերբնական երջանկութենէն յափշտակուելով։

Խմբագրութիւններու յօդուածներու մարդահամարին մէջ,—եթէ կրնայ այսպէս բացատրուիլ, տարօրինակ փոխաբերութիւնով մը.—գեղեցիկ յօդուածներու թիւը, մանաւանդ փնտռուած մարգարտին չափ ցանցառ ըլլալով,—եթէ ասիկա մեր արժանապատուութեամբ հարուստ խմբագրութիւններուն պատիւին դպիլ չպիտի ըլլար,—չեմ գիտեր ի՛նչու շատեր անխորհուրդ կասկածամտութիւնը կ'ունենան հաւատալու որ երբեմն իրապէս աղուոր յօդուածներ, սա կամ նա թուղթ մրոտողին կողմէ շարագրուած, չեն հրատարակուիր, պարզապէս անոր համար որ… կրկնե՞լ պէտք է կարծեցեալ պատճառները։

Եւ երեւակայել որ, այդ կասկածամտութեան սանձարձակ թռիչ մը տալով, կրնայ ըսուիլ եղեր որ, խմբագիրներ այդ տեսակ յօդուածներու մէջէն իրենց խմբագրական նիւթ փնտռելու փորձութիւնն ալ կ'ունենան եղեր։

Իրաւ է, իրերու շատ թեթեւ գիտակցութիւնը միայն ունենալով, մարդ հեռուէն հեռու կրնայ անտեղի կասկածոտութիւններով չարչարել իր գլուխը, չի կրնալով երեւակայել թէ, այդ սքանչելի, հրաշալի՛ կարծուած, կամ իրենց հեղինակին ու մէկ բարեկամին կարծիքով այդ անունով հռչակուած գրչի փնդիռութիւնները ի՛նչ հրէշային բաներ են երբեմն, որոնց վրայ սակայն իրենց հեղինակները խոշոր, հսկայակա՛ն համարումներ է որ ունին։

Մտածել թէ խմբագիր մը չունի կարողութիւնը, նոյն իսկ առաջին աչքէն, հասկնալու, ներկայացուած յօդուածի մը արժէքը. է՛հ, ատիկա իրենց անմեղ վլվլուկն է։

Ասանկ բան չի կայ։

ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

Յ. Գ. Հինաւուրց Զիկզակ Նոթերու վերսկսումին առթիւ, պիտի ուզէի գիտել տալ որ, Շաբաթաթերթի մը նոյն խորագրին հետ ո՛ և է առնչութիւն չունիմ։

Ե. Ա.

ԼՈՒԾԵԼԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԱՐՑԸ

Իրա՞ւ է որ Յունաց Նորընտիր Պատրիարքը Գրիգորեան անունով մկրտեր է մեր Եկեղեցին՝ Հայոց Պատրիարքարանին այցելութիւն ըրած օրը։ Արեւելեան հինաւուրց ու մեծ եկեղեցւոյ մը հայրապետին բերնին մէջ ծանր, մտքի ու սրտի վրայ խորապէս ազդող տպաւորութիւն մը կ'ընէ այդ անունով յորջորջումը Հայոց Առաքելական Եկեղեցւոյն, այդ տպաւորութիւնը աւելի մեծ ու դառն կ'ըլլայ անշուշտ, երբ այդ Հայրապետն է Եոաքիմ Գ. այսինքն, Ոսկեբերանէն մինչեւ այսօր նստող Յոյն Պատրիարքներուն մէջէն ան՝ որ առաւելապէս սիրելի եղած է իր քրիստոնէական առաքինութիւններուն և կրօնական լուսամիտ ոգւոյն համար։

Մեր սերունդը մոռցած չէ որ Յոյն Պատրիարքներուն մէջ Եոաքիմ Գ.ն էր որ իր նախորդ Պատրիարքութեան օրով առաջին անգամ Հայ և Յոյն Եկեղեցիները հռչակեց Քոյր Եկեղեցիներ, և մինչեւ իր ժամանակ Արեւելքի այս երկու ազգերուն միջեւ գոյութիւնն անհնարին կար-

---

—)(51)(—

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Թ.

Սառա անշարժ կը դիտէր երիտասարդ սպան, որուն առնական դէմքը իր բովանդակ գեղեցկութեամբ ներկայացաւ իր աչքին։ Սէյվրաքի լռելէն յետոյ ալ կարծես թէ մտիկ կ'ընէր անոր, որուն հաստատուն ու անկեղծ ձայնը անծանօթ զգայութիւններ արթնցուց իր մէջ։ Յեղակարծ խանդաղատանք մը յորդեց իր սիրտը։ Չէր ուզեր հիմա սա մտածումին հանդուրժել թէ Բիէռ նորէն պիտի հեռանար և ինք դիպուածաւ միայն պիտի տեսնէր զայն մերթ ընդ մերթ։ Սակայն նշմարեց թէ որքան մեծ տեղ մը բռնած էր իր սրտին մէջ այն մարդը՝ զոր ատել կարծած էր։ Սարսռաց, մտաբերելով թէ կրնար սիրուիլ Սէյվրաքէն և թէ այս պահուն, փոխանակ կոմսին կինը ըլլալու, կրնար ազատօրէն պաշտել Բիէռը։ Իրեն այնպէս թուեցաւ թէ առանց անոր կեանքը մռայլ ու դատարկ էր։ Կ'ուզէր անոր հետ կապուիլ, ինչ որ ալ ըլլար։

—Դուք առաջինն էք որ այս անկեղծութեամբ կը խօսիք ինծի հետ, յարեց Սառա։ Շնորհակալ եմ ատոր համար և նկատողութեան պիտի առնեմ զայն։ Հետեւաբար, ինծի համար շատ ցաւալի պիտի ըլլայ ձեզ կորսնցնելը։ Եղբայրական բարեկամութիւն մը կը նուիրեմ ձեզ… Խորհուրդ պիտի տաք ինծի։ Եթէ որ և է անխոհեմութիւն գործեմ, ինչ որ հաւանական է ինծի համար, աւելցուց ժպտագին, Բանտուֆինի պալատին միջադէպը յիշեցուցէք ինծի… Է՛հ, ուրեմն, ի հարկին պիտի կշտամբէք զիս, և ես սիրայօժար պիտի ընդունիմ ձեր կշտամբանքները, բան մը որուն չպիտի հանդուրժէի՝ եթէ ուրիշին կողմէ ըլլար։

Կոմսուհին իր ձեռքը երկնցուց երիտասարդ սպային՝ որ չբռնեց զայն, այլ գլուխը ցնցեց տխրօրէն։

—Վախնալով որ ձեր այդ շնորհը չարաչար կը գործածեմ, ինծի համար անկարելի է ձեր առաջարկը ընդունիլ, յարեց Սէյվրաք։ Մեր տարիքը ունեցող երիտասարդի մը ու կնոջ մը միջեւ բարեկամութիւնը անկարելի է։ Անո՛ւշ երազ մըն է ատիկա, որ տխուր զարթնում մը կ'ունենայ միշտ։ Չպիտի կրնամ դիմադրել այդ բարեկամական կապին քաղցրութեան։ Այն զգացումը՝ զոր պիտի ունենամ սկիզբը, կրնայ վճիտ ու աննիւթական ըլլալ, բայց ո՞վ գիտէ թէ քիչ քիչ չպիտի պղտորի այդ զգացումը։ Կ'ուզեմ բարեկամական սէր մը տածել ձեր նկատմամբ, բայց միւս կողմէ ալ չեմ կրնար արգիլել ինքզինքս ճշմարիտ տարփանքով մը սիրելէ ձեզ։

Սառա յեղակարծ շարժում մը ըրաւ։ Բիէռ ուժգին շեշտով մը շարունակեց.

—Գիտեմ թէ այս խօսքս դատելով լաւ գաղափար մը չպիտի կազմէք իմ վրաս։ Շատ սնապարծ ու յիմար պիտի գտնէք զիս։ Կը զգամ թէ իմ բարոյականովս ծաղրելի կը թուիմ, բայց պէտք է անհրաժեշտաբար ձեզի բացատրեմ իմ բռնած ընթացքս։ Ներեցէք ինծի և հաւատացէք թէ անջինջ յիշատակ մը պիտի պահեմ ինծի եղած շնորհին համար։

Բիէռ բուռն յուզումով մը արտասանեց այս վերջին խօսքերը։ Սառա այլագունած՝ չպատասխանեց։ Ատելութեամբ լեցուած շարժում մը ըրաւ։ Բուռն կատաղութիւն մը պրկեց իր ջիղերը։ Նայուածքը մռայլ արտայայտութիւն մը առաւ, ու սեղմուած շրթունքներուն մէջէն ըսաւ.

—Շա՛տ լաւ։ Հեռացէ՛ք, Մնաք բարով։

Բիէռ համր՝ ոտքի ելաւ ու յարգական խոնարհութիւն մը ընելով Սառայի առջեւ, գրեթէ դանդաղելով՝ դէպի դուռը ուղղուեցաւ։ Բայց հեծկլտանք մը լսելով ետին դարձաւ։ Կոմսուհին բազմոցին վրայ բարձերուն մէջ մխրճած գլուխը, ամէն ինչ մոռնալով՝ դառնապէս կուլար, իր կրած նուաստացումէն ջախջախուած։ Բիէռ ամչցաւ այդ վիճակին մէջ թողուլ զայն։ Գթասրտութիւնը յաղթելով բանականութեան, ետ դարձաւ յամրաքայլ և մանկամարդ կնոջ մօտեցաւ։ Սառա չէր նշմարած անոր մօտենալը ու կը շարունակէր արտասուել, ձեռքերը գալարելով մետաքսէ բարձերուն վրայ։ Իր ոսկեգոյն մազերը գլխուն վերեւ ամփոփուած երեւան կը հանէին իր ձիւնաթոյր ծոծրակը և ուսերուն ծայրերը։ Բիէռ չափազանց վրդովուած, ցած աթոռակի մը վրայ նստաւ կոմսուհիին մօտ, որուն ձեռքը բռնեց այդ յուսահատութեան տեսարանէն յուզուած, զոր անկեղծ կը կարծէր։

—Կ'աղաչեմ կ'ըսէր Սէյվրաք մեղմօրէն…

Ու դէպի մանկամարդ կինը ծռեցաւ։ Սառա գլուխը վեր բարձրացուց, անոր խօսիլը լսելով։ Ակամայ, դէմ առ դէմ եկան, աչք աչքի մէջ։ Անոնց շունչերը իրարու խառնուեցան, շրթունքները իրարու հպեցան։ Երկուքը մէկէն ոտքի ելան իրարու կռթնած՝ որպէսզի վար չիյնան։ Բիէռ իր ձեռքին մէջ զգաց Սառայի ձեռքը, որ կը կծկուէր, ու մշուշի մը մէջէն իր դէմքին աժգունիլը կը զգար հեշտութենէն գինովցած։ Քայլ մը առաւ, այդ գրկախառնութենէն ազատելու համար։ Ուզեց ճիչ մը արձակել, բայց Սառայի հրատոչոր և քաղցր շրթունքները իրենները փնտռեցին երկրորդ անգամ։ Ու իրարու փաթթուած՝ նորէն վար ինկան երկար հառաչ մը արձակելով։

Սէյվրաք առաջին անգամ խելամտելով Սառայի քովէն հեռացաւ։ Մանկամարդ կինը ուզեց իր քովը պահել զայն, սակայն Բիէռ ետ մղեց, ու կծկուած դէմքով և անշարժ դիրքով մը սկսաւ մտիկ ընել թէ արդեօ՞ք մէկը վրայ չէր հասած իրենց մեղապարտ արարքին ատեն։ Խոր լռութիւն մը կը տիրէր, ու արեւելեան ճաշակով կահաւորուած սրահին կէս-մթութեան մէջ՝ առարկաները աւելի քաղցր երանգ մը կ'առնէին։ Արծաթակերտուած կողովներուն մէջ, ծաղիկները առաջին ազդեցութեան տակ աւելի թափանցանց բոյրեր կ'արձակէին։ Ջրցայտին արծաթահունչ աղմուկը, որ մարմարէ աւազանին մէջ կը թափէր, մարդուն ականջը կը գգուէր։

(Շարունակելի)

ծուած կրօնական սիրոյ ու համերաշխութեան ոգին զգայ ու քարոզէ, և դատապարտէ տգիտութենէ ծնունդ առած և դարերով արմատացած կրօնական աններողութեան, հակառակութեան ու ատելութեան ոգին։

Եոաքիմ Գ.ի այս գործն ինքնին բաւ էր որ պատմական մեծ դէմք մը համարուի ինք, արժանի հանրային երախտագիտութեան. ասոր համար էր որ ամենուն հաճելի եղաւ իր երկրորդ ընտրութիւնը։

Ինչպէս ուրեմն այդ պատուական մեծ եկեղեցականին վերագրել Հայոց երեսին նետուած Գրիգորեան մակդիրը. մինչ Եկեղեցւոյ պատմութեան հմուտ և անկողմնակալ ամէն անձ գիտէ թէ Հայոց Եկեղեցին Բարթուղիմէոս առաքեալի և Թադէոս աշակերտին առաջին քարոզութիւններով հիմնուած Եկեղեցի մըն է և ինքը անոր գլուխը, արդարեւ անոր ամէնէն արդիւնաւոր պաշտօնեաներէն մին։ Մենք չենք ընդունիր ալ որ Լուսաւորչական կոչեն զմեզ. թէեւ Լուսաւորիչ մակդիրը տուած ըլլանք Գրիգորի, և այս ինչո՞ւ համար, վասնզի Գրիգոր իրեն յատուկ վարդապետութիւն չքարոզեց, Գրիգոր ալ այն ատենի ընդհանուր Եկեղեցւոյ ըմբռնածէն տարբեր կերպով չհաւատաց Աւետարանը։ Նա Հայոց մէջ արդէն գոյութիւն ունեցած Եկեղեցին հրաւիրեց մեր պապերը՝ լուսաւորելով անոնց միտքերը. ահա իրեն տրուած մակդիրին արդարացումը. բայց իրմով չէ որ հաստատուած է մեր Եկեղեցին, և որչափ երկար ու խոր ուսումնասիրենք եկեղեցական պատմութիւնը, նմանութիւն մը պիտի չկրնանք գտնել մէկ կողմէն Արիոսի, Եւտիքէսի, Նեստորի և Լութերի ու միւս կողմէն մեր Գրիգոր Լուսաւորչին միջեւ։ Առաջինները արդէն գոյութիւն ունեցող Եկեղեցիի մը մէջ ծնած, յետոյ անոր դէմ ընդվզած կամ զայն քննադատած, և վերջապէս իրենց համոզմանց տեսակէտներով Եկեղեցիներ հիմնած են, որք կոչուած են Արիոսեան Եկեղեցի, Եւտիքեան Եկեղեցի և այլն։ Այսպիսի յորջորջում մը աւելի աղանդաւորներու կրնայ ընծայուիլ։

Իսկ Գրիգոր Լուսաւորչի պարագան տարբեր է բոլորովին. Բարթուղիմէոսի ժամանակէն Հայոց մէջ հաստատուած էր քրիստոնեայ Առաքելական Եկեղեցին, որ Բարթուղիմէոս—Նախապատճառ ըլլալուն կամ Բարթուղիմէոսի նախաքարոզ ըլլալուն համար ալ բարթողիմեան Եկեղեցի չէ կոչուած երբեք, և անոնցմէ յետոյ ալ, մանաւանդ քրիստոնեայ ուրիշ Եկեղեցիներու արդի ըմբռնումով, այս կամ այն անունով կոչուելիք Եկեղեցի մը չէ, ինչ որ մինչեւ մէկ աստիճան հերձուածի կամ աղանդաւորութեան գոյն կ'առնէ։

Եոաքիմ Գ. մեծանձն ու մեծահմուտ Հայրապետը չէր կրնար Գրիգորեան անուանած ըլլալ մեր Եկեղեցին. կը կարծեմ թէ Արեւելք թարգմանած է Փրանսերէն լրագրէ մը, և գիտենք թէ Փրանսական լրագրապետներ սովորաբար անգէտ են կրօնական խնդիրներու մէջ. իրենց անգիտութիւնը շատ անգամ յառաջ կ'երթայ զմեզ հերձուածող կամ հերետիկոս անուանելու չափ։ Փրանսերէն լրագրին միամտութեանը կը վերագրեմ կարծելը թէ Եոաքիմ Գ. իր ճառին մէջ Գրիգորեան կոչած է Հայ Եկեղեցին։

Անտարակոյս կը խնդրեմ որ Հայոց Պատրիարքարանը, հաճութիւն ունենայ Տ. Եոաքիմ Գ.ի ճառի պատճէնն հրատարակել տալու ի բուժումն զայթակղեալ մտաց. այդ պատճէնը պէտք է գտնուի դիւանատան մէջ, վասն զի սովորութիւն է որ պաշտօնական այցելութեանց առթիւ այցելուն իր արտասանած ճառին օրինակը պաշտօնապէս կը յանձնէ։ Տիմոթէոս էֆ. Զօլաքեանց աւելին իսկ ըրած է մեր Պատրիարքին Ցունաց Պատրիարքարանն այցելած առթիւ։ Օր մը առաջ ներկայացեր է Ամեն. Տ. Մաղաքիա Սրբազանին և խնդրեր է Հայոց Պատրիարքին կողմէ Ցոյն Պատրիարքարանի մէջ խօսուելիք ճառին օրինակը, որպէս զի Ն. Ս. Օծութիւն Եոաքիմ Գ. ալ պատրաստէ պատասխանը։ Տիմոթէոս էֆ. լաւ ըրեր է. կը փափաքէի որ մեր Պատրիարքարանն ալ արթուն գտնուէր այս պարագային մէջ. վասն զի եթէ արդարեւ Ցունաց Հայրապետը զմեզ Գրիգորեան անուանած է մեր Պատրիարքարանի մէջ և մենք ալ ընդունած ենք այդ յորջորջումը, ապագայ դարերու երկար ընթացքի մը համար պիտի կրնանք այժմէն ըսել թէ Ցոյն Եկեղեցին առաքելական չճանչնար զմեզ։

Ա. Ա. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ

ԲՈՒԶԱՆԴԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա, Սեղբոս խան թիւ 5—7

Հայերէն, Գաղղիերէն և Տաճկերէն դպրոցական դասագրոց և դպրոցական պիտոյից համար մեծաքանակ մթերք, նուէրի յատուկ գիրքեր, Վիտալ—Լաբլաշի աշխարհացոյց մեծադիր քարտէսներու, բուսաբանական և կենդանաբանական պատկերաց ընտիր հաւաքածոյ մը հանդերձ նմուշներով միշտ պատրաստ կայ։

Նոր հրատարակուեցան

Սանահեանց—Սրբազան պատմութիւն Նոր Ուխտի— չորրորդ տիպ 4 դրուշ.— Թոփճեան— Նոր ընթացք Փրանսերէն լեզուի, 4 դրուշ.—Ջօպու—Նամակագրութիւն գաղղ.—տաճկ. 12 ½ դրուշ։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ վերաբերեալ ամէն կարգի նիւթերու և ՖՐԷՕՊԷԼԵԱՆ նուէրներու միակ կեդրոնատեղի։

Նոր հրատարակուեցան ի Բարիզ

ՆԱՐԳԷՑ—Նոր բառագիրք պատկերազարդ Ֆրանսահայ. հատոր Ա. (A. H.) գին 25 Փրանք.—Հատոր Բ. (I. Z) ընդ մամլով։ 698

Քաղաքական Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Նստաշրջանին փակումը.—Ծերակոյտին եւ Երեսփ. Ժողովին մէջ.—Բողոքներ։

Բարիզ 7 յուլիս.— Երէկ կարճ նիստեր ունեցան Ծերակոյտը և Երեսփ. Ժողովը՝ որոնք գումարուած էին լսելու նստաշրջանին փակման հրամանագրին ընթերցումը։ Ծերակոյտին մէջ բան մը չպատահեցաւ։ Դատական նախարար Պ. Մոնիս կարդաց հրամանագիրը։ Երեսփ. Ժողովին մէջ, սակայն քիչ մը աղմուկ եղաւ։ Նախ երկրագործական նախարար Պ. Ժան Տիւբիւի ներկայացուց ծրագիր մը որ կը բարեփոխէ 1899 մարտ 31ի օրէնքը՝ երկրագործական փոխադարձ վարկի գաւառային սնտուկներու հաստատման մասին։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Բիէր Պոտէն ալ օրինագիծ մը ներկայացուց՝ Տիէթի նաւահանգիստին մէջ ձկնորսութեան յատուկ քարափ մը շինելու մասին։ Ցետոյ Պ. Զէվաէս պահանջեց Թուական մը սահմանել իր հարցապնդման համար՝ Համալսարանին մէջ կղերական ազդեցութեանց և կրթական նախարարութեան կողմէ հանրապետական և ընկերվարական ուսանողներուն դէմ ձեռք առնուած միջոցներուն վրայ։ Պ. Զէվաէս յարեց.

«Ես ու բարեկամներս պիտի տեսնենք թէ Երեսփ. Ժողովը և Նախարարութիւնը պիտի յարատեւե՞ն ձայները խեղդելու իրենց ընթացքը։ (Ծայրագոյն ձախակողմեան կը ծափահարեն. Քանի մը նստարաններէ կ'ընդմիջեն.)

Նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսօ բեմ կ'ելլէ ձեռքը թուղթ մը բռնած՝ որ փակման հրամանագիրն է։ Ձախակողմը կը ծափահարէ, ընկերվարականները կը պոռան։ Ատենապետ Պ. Տէշանէլ լռութիւն պահանջեց, և Ժողովին անունով շնորհակալութիւն յայտնեց Ժողովին բոլոր պաշտօնեաներուն՝ իրենց անձնուէր և փութկոտ աշխատութիւններուն համար։ Ատենապետին այդ խօսքերը «Կեցցէ՛»ներով ողջունուեցան։ Նախարարապետ Պ. Վալտէք-Ռուսօ կարդաց Ժողովին նստաշրջանին փակումը։ Պ. Ֆիրմէն Ֆօռ «դիկտատորութիւն է ըրածնիդ» գոչեց։ Սոսկալի ժխորի մը մէջ քարտուղար Պ. Պրիսօ կարդաց Ժողովին ատենագրութիւնը որ, կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն, պէտք է անմիջապէս ընդունուի։ Պ. Զէվաէս բեմը ելաւ և բողոքեց իր հարցապնդման համար Թուական մը չորոշուելուն դէմ։ Այդ միջոցին երեսփոխանները գրասեղաններուն կափարիչներով ահագին աղմուկ կը յարուցանէին. զանազան երեսփոխաններ կ'ուզէին խօսիլ, բայց Պ. Տէշանէլ ատենը փակեց։ «Կեցցէ՛ Ֆրանսա» աղաղակներով Ժողովասրահը կը գոցուի։ Ընկերվարականները և ուրիշներ «Անկցի՛ դիկտատորութիւնը։ Անկցին Հրեաները» կը պոռային։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Ընդհանուր կացութիւնը. — Անգլիոյ կորուստները.—Պ. Սթէյնի յայտարարութիւնը.—Պ. Քրիւկերի որոշումը.— Տովաճէ. Ցուբեան խնդիրը.— Կիլտհոլի միթինկը.— Տարօրինակ որոշում մը։

Լոնտոն 6 յուլիս.—Քանի մը լրագիրներ, մանաւանդ Ուեսթմինսթըր Կազէթ, կ'ըսեն թէ պատերազմը տարիէ մը առաջ պիտի չաւարտի, վասն զի Հարաւային Ափրիկէի ձմեռուան շրջանը աւարտելու վրայ է և թէ բուսականութեան վերադարձը Պօէրներուն թոյլ պիտի տայ՝ դիւրութեամբ կերակրել իրենց ձիերը և կատարել իրենց շարժումները։

—Պատերազմի սկիզբէն ի վեր Անգլիացիներու կորուստն է մեռեալ, վիրաւոր և հիւանդ՝ 69,921 հոգի. իսկ յունիս ամսուն հազար հոգի կորսնցուցած է։

—Ինչպէս կը յիշուի, Պ. Պալֆուր Երեսփ. Ժողովին մէջ յայտարարած էր թէ պատերազմին շարունակուելուն միակ պատճառն է Պօէրներու այն համոզումը թէ Անգլիոյ մէջ հանրային կարծիքին կարեւոր մէկ մասը նպաստաւոր է իրենց և թէ այդ մասը եթէ իշխանութեան անցնի, իրենց շահերուն նպաստաւոր քաղաքականութիւն մը պիտի հետեւի։ Պ. Սթէյն որ պատերազմին սկիզբէն ի վեր քանի անգամներ տեսակցած է Քրիւկեր նախագահին, Տոքթ. Լէյտսի և Պ. Պ. Վէսէլի և Վոլմարանսի հետ, այսօր սապէս պատասխանեց Պ. Պալֆուրի այդ յայտարարութեան.

«Կարելի է ատիկա անտեսել մը ըլլայ կարգ մը անձերու, բայց բացարձակ իրողութիւն մըն է թէ ո՛չ վերջնագիր պիտի ղրկուէր և ո՛չ ալ պատերազմ պիտի ծագէր, եթէ Անգլիոյ մէջ ընդդիմադիր տարր մը գոյութիւն ունենար՝ Հարաւային Ափրիկէի երկու հանրապետութեանց դէմ եղած յարձակումին մը առաջքը առնելու համար։ Վերջնագրին թուականէն մինչեւ այսօր Պօէրները իրենց ընթացքին երբեւ առաջնորդ ունեցած են ոչ թէ այն հաւատքը՝ որուն համաձայն Անգլիոյ մէջ զօրաւոր կուսակցութիւն մը կայ քիչ ատենէն զիրենք արդիւնաւոր կերպով պաշտպանելու, այլ այն համոզումը թէ Անգլիոյ մէջ իրենց բարեկամները փոքր թիւ մը կը կազմեն, թէեւ բարեկամական, սակայն բոլորովին անկարող, և թէ անկարելի է յուսալ որ բանական զօրաւոր կուսակցութիւն մը կազմուի՝ բրիտանական քաղաքականութեան վրայ ազդելու։ Պօէր պատուիրակներուն՝ Պ. Պ. Վէսէլի և Վոլմարանսի ալ այդ մասին ճշմարտութիւնը պարզեց։ Միշտ յայտարարեցի անոնց թէ ոչ ոք, նոյն իսկ Պ. Լապուշէր, տրամադիր է խօսիլ կամ քուէարկել Պօէրներուն անկախութեանը ի նպաստ։»

Պարզ զուգադիպութեամբ մը Ուեսթմինսթըր Կազէթ ալ հետեւեալը հրատարակեց Պ. Սթէյնի յայտարարութեան միեւնոյն օրը.

«Եթէ պատերազմը շարունակէ, ընդդիմադիր կուսակցութեան վտանգումը մեծ պիտի ըլլայ։ Պատերազմին շարունակութենէն զատ քաղաքական ուրիշ ծրագիր մը պիտի չկրնայ ներկայացնել։ Նոյն իսկ եթէ իշխանութեան անցնի, ուրիշ բան պիտի չկրնայ ընել, եթէ ոչ շարունակել հիմակուան նախարարութեան քաղաքականութիւնը՝ զոր ակարութեամբ կը վարէ, և իր վրայ առած պիտի ըլլայ քննադատութիւնը քաղաքականութեան մը որուն համար պատասխանատու չէ։»

—Տէյլի Մէյլ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Ամսթէրտամէն.— «Պ. Քրիւկեր որոշած է յորդորել Պօէրները որ շարունակեն պատերազմը մինչեւ որ Մեծն Բրիտանիա ընդհանուր ներում շնորհէ գաղթային ըմբոստներուն և ներքին ինքնօրինութիւն Պօէրներուն՝ իրենց դրօշին տակ՝ Հարաւային Ափրիկէի դաշնակցութեան մը կազմութեամբը, որուն մէջ Լորտ Միլնէր և Պ. Չէմպըրլէն ձայն չունենան։ Քրիւկեր նախագահը պիտի չընդդիմանայ որ Անգլիա հսկէ Պօէր հանրապետութեանց արտաքին և ելմտական յարաբերութեանց վրայ, որոնց բանաւոր հատուցում մը պիտի վճարէ։»

Բարիզ.— Փըթի Պլէօյի լուրին վրայ, որուն համաձայն Թրանսվալի կառավարութեան առաջարկուեր է ծովահէններու նաւեր պատրաստել, Ամսթէրտամէն կը գրեն թէ պատերազմի սկիզբները Քրիւկեր նախագահը արդարեւ մերժեր է այդ տեսակ առաջարկութիւն մը։ Հիմա բնաւ ասոր վրայ չի խօսուիր և այդ մասին շրջած զրոյցները բոլորովին անհիմն են։

Լոնտոն.— Ցառաջիկայ չորեքշաբթի, Կիլտհոլի մէջ մեծ միթինկ մը պիտի գումարուի՝ Անգլիոյ կառավարութեան՝ Հարաւային Ափրիկէի մէջ հետեւած քաղաքականութեանը ի նպաստ։ Կիլտհոլի դուռները կէսօրէն մէկուկէս ժամ առաջ պիտի բացուին և ճիշդ կէս ժամ յետոյ ճառերը պիտի սկսին։ Լորտ Քաղաքապետը պիտի նախագահէ այդ միթինկին։ Մեծ սրահին մէջ կարգադրութիւններ եղած են չորս հազար հոգի պարունակելու համար։ Քանի մը ատենաբաններ պիտի խօսին, բայց ճառերը շատ կարճ պիտի ըլլան, վասնզի միթինկը մէկ ժամէն աւելի պիտի չտեւէ։ Սրահին մէջ տեղ չգտնողները գոհացնելու համար՝ որոշուած է բակին մէջ երկրորդ միթինկ մը գումարել։ Լոնտոնի սակարանին պատկանողներէն շատերը ներկայ պիտի գտնուին այդ միթինկին, կառավարութեան նպաստաւոր ցոյց մը ընելու համար։

—Լրագրի մը Թղթակիցը սա զուարճալի պատմութիւնը կ'ընէ.

«Երկար տարիներ Թրանսվալի հիւսիսային կողմը ապրած Անգլիացի մը առաջարկեր է Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան իբրեւ առաջնորդ ծառայել՝ Փրեթօրիայի հիւսիսային կողմը կատարուելիք զինուորական գործողութիւններուն։ Կարծուեցաւ թէ ասոր առաջարկութիւնը պիտի ընդունուէր, քանի որ լաւ հմուտ էր երկրին ամէն կողմերուն և լեզուին։ Պատերազմական նախարարութիւնը, երկու ամիս ձգձգելէ ետքը, պատասխանեց թէ չի կրնար այդ անձը գործածել, վասնզի գերմաներէն չի գիտեր։ Կը հարցուի թէ նախարարութիւնը ի՞նչ նպատակ ունեցած է այդ պատճառը մէջ բերելով։»

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՄԱՐՈՔ

Փրանսայի Ծերակոյտին մէջ —Պ. Տէլքասէի յայտարարութիւնը.— Երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները.— Անգլիական մամուլին կարծիքը։

Բարիզ 6 յուլիս.—Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ Ծերակոյտին մէջ յայտարարութիւն մը ըրաւ Ֆրանսայի և Մարոքի յարաբերութիւններուն վրայ։ «Մարոքի դեսպանութեան Բարիզ ժամանումը, յարեց Պ. Տէլքասէ, ցոյց մըն է այն բարեկամական զգացումներուն, որոնք պէտք է տիրեն Ֆրանսայի ու Մարոքի յարաբերութեանց մէջ։ Վերջին ժամանակներու մէջ Ֆրանսա այդ զգացումներուն յաջորդական և փայլուն ապացոյցները տուած է՝ որոնք որ և է տարակոյսի և կասկածի պատճառ չեն տար։ Զանազան դէպքերու մէջ Ֆրանսա միշտ չափաւորութեամբ գործեց՝ ցոյց տալու Մարոքի կառավարութեան թէ անհրաժեշտ է խիստ մօտէն հսկել սահմանակից ցեղերու վրայ, հրամայել անոնց որ յարգեն Ժողովուրդները ու անոնց ինչքերը. նաեւ ի հարկին բռնութիւն բանեցնել անոնց վրայ։ Ինչպէս գիտէք, Ֆրանսացի մը սպաննուեցաւ Ռիֆի ծովեզերքին վրայ։ Ֆրանսական կառավարութիւնը կատարեալ և անմիջական հատուցում պահանջեց, որոնք արուեցան թէ՛ ամբողջութեամբ և թէ շուտով։ Մէկի համար ալ եւս բնաւ հետք մը չէ մնացած այդ դէպքերէն՝ Մարոքեան դեսպանութեանն ալ արդէն տեսաւ այդ պարագան։ Անոր եղած ընդունելութիւնովը կրցաւ համոզուիլ և պիտի կրնայ ըսել իր վեհապետին թէ Ֆրանսա, սահմանակից Մարոքի անհուն տարածութեան մը վրայ, թէեւ պարտաւոր է մասնաւոր և անժխտելի կերպով օրինաւոր հետաքրքրութեամբ մը հետեւիլ անցած դարձածին, սակայն անոր այդ ուշալուրջ հսկողութիւնը Մարոքի խաղաղութեանը, բարգաւաճմանը և ամբողջութեանը պահպանութեանը համար է միայն։ Մարոքի դեսպանութիւնը կրցաւ համոզուիլ և պիտի կրնայ ըսել իր վեհապետին թէ սիրալիր բարեկամութեամբ մը պատասխանեցինք անոր բարեկամական տրամադրութիւններուն զորս յայտնեց վեհապետին անունովը, և երջանիկ եղանք յանուն Ֆրանսայի ընդունելով այդ յայտարարութիւնը։»

—Անգլիական լրագիրները նպաստաւոր կերպով կը խօսին Պ. Տէլքասէի այդ ճառին վրայ։ Սթանտըրտ կ'ըսէ թէ ապահովիչ պարագայ մըն է իմանալ Պ. Տէլքասէի բերնէն թէ վերջերս Մարոքի նկատմամբ Ֆրանսայի մտադրութեանց մասին ըսուածները չեն արդարանար Ֆրանսայի արդի քաղաքականութեամբը։ Անգլիական թերթը Անգլիոյ և Մարոքի միջեւ առեւտրական դաշնագիր մը կնքուած ըլլալու լուրին առթիւ կ'ըսէ թէ Անգլիա թէ՛ Մարոքի և թէ Չինու մէջ մէկ քաղաքականութիւն միայն ունի, այն է բաց դուռի քաղաքականութիւնը։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵԱՆՆԵՐԸ

Քաղաքային նոր վարչութիւնը —Անոր իշխանութեան սահմանները.—Ակուինալտոյի անձնատուութեան շարժառիթը.—Ամերիկացի վաճառականի մը յայտարարութիւնը։

Նախագահ Մաք Քինլի յունիս 21 թուակիր հրամանագրով մը յայտարարեր է թէ Փիլիպպեանց մէջ զինուորական վարչութիւնը յուլիս 4ին դադրելով՝ անոր տեղ պիտի հաստատուի քաղաքային վարչութիւնը, որուն գլուխը պիտի գտնուի Ուիլեամ Թաֆթ դատաւորը, որ Փիլիպպեանց յանձնաժողովին նախագահն է։ Փիլիպպեանց զինուորական կառավարիչ զօրավար Մաք Արթուրի պիտի յաջորդէ զօրավար Չէֆի, որ ասկէ առաջ ամերիկեան զօրքերուն կը հրամայէր Չինու մէջ։ Նաեւ զօրավար Չէֆիի ձեռքը պիտի ըլլայ կղզիին չխաղաղած մասերուն բացառիկ վարչութիւնը։ Հետեւաբար, քաղաքային նոր կառավարիչին իշխանութիւնը պիտի տարածուի Մանիլայի և Լուսոն կղզիին վրայ։ Հաւանական է որ զինուորական վարչութիւնը իր ազդեցութիւնը տարածէ նաեւ Փիլիպպեանց հարաւային կողմը գտնուող կղզիներուն վրայ, քանի որ զօրավար Քայլէս ալ անձնատուր եղաւ։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը մտադիր է 40,000ի իջեցնել կղզիին կանոնաւոր զօրքերուն թիւը. հետեւաբար, բնիկ զօրքերէ բաղկացած գունդ մըն ալ պիտի կազմակերպուի, կանոնաւոր բանակին պատկանող սպաներու հրամանին տակ։ 1901 փետր. 2ի զինուորական օրէնքը կը թոյլատրէ մինչեւ 12,000ի բարձրացնել այդ կարգի զօրքերուն թիւը։ Բ. կարգի զօրավար Քորպէն՝ Ուաշինկթընէն Փիլիպպեանները ուղեւորեր է, կղզիին արդի կացութեան վրայ տեղեկագիր մը պատրաստելու համար։

—Մանիլայի մէջ հաստատուած ամերիկացի վաճառական մը՝ Պ. Իվոյ, որ Լոնտոն հասեր է վերջերս, կը վստահեցնէ թէ Ակուինալտոյի գերի բռնուիլը դրամի շնորհիւ եղած է։ «Ինչ որ կը պատմուի Ակուինալտոյի գերի բռնուելու մասին Ֆընսթըն զնդապետին կողմէ, առասպել է պարզապէս, կ'ըսէ Պ. Մաք Իվոյ։ Տեսնելով որ անկարելի է ձեռք անցընել Փիլիպպեանցի պետը, իրեն հարցուցինք թէ ո՞րքան դրամ կը պահանջէր անձնատուր ըլլալու համար։ Պատասխանը չուշացաւ երկար ատեն։ Ակուինալտօ 25 միլիոն կ'ուզէր։ Եւ որովհետեւ պատերազմն ալ նոյնքան գումար մը կ'արժէր մեզի ամէն շաբաթ, բարձր չերեւցաւ այդ գինը և սակարկութիւնը յաջողեցաւ։» Հետաքրքրական սա է թէ այս յայտարարութիւնը կը հաստատէ այն տեղեկութեանց, զորս սպանիական լրագիրները հաղորդեցին Փիլիպպեանց պետին գերի բռնուած ատեն։ Այդ լրագիրները կը պնդէին թէ Ամերիկացիներուն նենգաւոր ծրագիրը գործադրուած էր Ակուինալտոյի հետ համաձայնութեամբ և կեղծ անձնատուութիւն մը ձեւացնելով, ամէն բան պարտկելու համար։ Սպանիական լրագիրները լաւ համոզուած էին ասոր, որովհետեւ Պիակնապաթոյի դաշնագրին ատեն, որ վերջ տուաւ Փիլիպպեանց ըմբոստութեան ընդդէմ Սպանիոյ, գումար մը տրուած էր Ակուինալտոյի, որ սակայն յետոյ նորէն ըմբոստութեան գործին յատկացուց զայն, ի նպաստ արդի պատերազմին։

ՔՈՒՊԱ

Կոմէզ զօրավար Ուաշինկթընի մէջ.— Շնորհակալութիւն եւ բողոք։

Ուաշինկթըն, 7 յուլիս.—Քուպայի Կոմէզ զօրավարը, ինչպէս յայտնի է, Ուաշինկթըն գացած է ուր Մ. Նահանգաց կառավարութեան հետ համաձայնութիւն պիտի գոյացնէ՝ Քուպայի Հանրապետութեան մօտերս հռչակուելուն առթիւ։ Մ. Նահանգաց ազգային տարեդարձին առթիւ Կոմէզ զօրավարը այցելութիւն տուաւ Մաք Քինլի նախագահին որուն շնորհակալութիւն յայտնեց՝ Քուպան ազատելու նպատակով ըրածներուն համար։ Կոմէզ զօրավարը միեւնոյն ատեն բողոքեց զանազան կողմերէ յայտնուած այն տարակոյսին համար թէ ինք մտադիր եղած ըլլայ խանգարել՝ Քուպայի և Մ. Նահանգաց միջեւ եղած խորին բարեկամութիւնը։ Կ'երեւայ թէ Մ. Նահանգաց ազգային տարեդարձին օրը եղած երկրպագութեան հակառակ ցոյցը այնչափ հաճելի տպաւորութիւն մը գործած չըլլայ Կոմէզ զօրավարին վրայ. այդ ցոյցին ատեն Մաք Քինլի նախագահին Քուպայի մասին հետեւած քաղաքականութիւնը անջնջելի արատ մը նկատուեցաւ Մ. Նահանգաց պատմութեանը մէջ։

ՀՈՀԷՆԼՈՀԷ ԻՇԽԱՆԸ

Բարիզի դեսպանական պաշտօնը.—Թայմզին բարիզեան թղթակցին յիշատակները։

Լոնտոն, 8 յուլիս.— Թայմզ այսօրուան իր թիւին մէջ Բարիզի իր թղթակցին շահեկան յիշատակները կը հրատարակէ՝ Հոհէնլոհէ իշխանին իբրեւ գերման դեսպան Բարիզ բնակած միջոցին համար։ Ահա սիկ քանի մը շահեկան մասերը.

«Հոհէնլոհէ իշխանը 1874ին Բարիզ հասած էր, երբ Պարոն Հոլշթայն որ արդէն զիս իշխանին ներկայացուցած էր, ըսաւ թէ դեսպանը կը փափաքէր զեկոյց մը ընել ինծի։ Անմիջապէս փութացի Հոհէնլոհէ իշխանին մօտ՝ որ ըսաւ ինծի թէ Փրանսական լրագիրները իբրեւ թէ Մատրիտէն առնուած զեկոյց մը հրատարակած էին, որուն համաձայն, Հոհէնլոհէ իշխանը պաշտօն ունեցած ըլլայ խանգարել Փրանսայի ու Գերմանիոյ յարաբերութիւնը և ստիպել Ֆրանսան որ Գերմանիոյ հետ կռուի։ Իշխանը կը կասկածէր թէ Փրանսայի այն ատենուան արտաքին գործոց նախարար Տըքազի դուքսն է այդ հրատարակութեան հեղինակը։ Իշխանը յարեց թէ այդպէս եթէ ըլլայ, իր անցագիրները պահանջելով Բարիզէն պիտի մեկնի, ուստի խնդրեց ինձմէ որ այդ լուրը ստուգեմ։ Իշխանը այնքան բարկացած էր որ չկրցայ վարանիլ. անմիջապէս Վէրսայլ գացի։ Գործս շատ դժուար եղաւ, վասն զի Տըքազի դուքսը չէր ուզեր որ և է դրական յայտարարութիւն ընել։ Մէկ օրուան մէջ չորս անգամ պարտաւորեցայ երթեւեկել եւ և վերջապէս չորրորդ անգամուն դուքսը տեսնելով որ Հոհէնլոհէ իշխանը պիտի մեկնի, հաւանեցաւ հետեւեալ օրը զայն ընդունիլ արտաքին գործոց պաշտօնատունին մէջ։ Դուքսը ըսաւ Հոհէնլոհէ իշխանին.

«Կը յուսամ Պ. դեսպան թէ Ձեր Վսեմութիւնը համոզուած է որ եթէ հաստատուած ըլլայինք գժտութեան նկատմամբ ձեր պաշտօնը մը ունենալուն, ձեր Բարիզ ժամանելուն պիտի չսպասէինք ձեր անուանումին դէմ բողոքելու համար։»

Միջադէպը փակուած էր, բայց Հոհէնլոհէ իշխանը շնորհակալութիւն յայտնելով ըսաւ.— «Տըքազի դուքսին խօսքերը փոխեցին իմ որոշումս, բայց կարծիքս անփոփոխ կը մնայ։»

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Էթէլ իշխանը.— Վիլհէլմ կայսեր բանախօսութիւնը.— Պերլինի քաղաքապետին խնդիրը։

Պերլին, 7 յուլիս.— Վիլհէլմ կայսրը, իր որդւոյն՝ Էթէլ Ֆրետերիք իշխանին անձնապահ զօրագունդին մէջ մտնելուն առթիւ բանախօսութիւն մը արտասանեց, յայտարարելով որ այդ օրէն սկսեալ Էթէլ իշխանը կը սկսի կատարել իր պատրաստուած ասպարէզին անհրաժեշտ ընծայած պարտականութիւնները։ Կայսրը յարեց.

«Ամէնէն ազնիւ պարտականութիւնը երկրին պաշտպանութիւնն է, ամէնէն ազնիւ զէնքը սուրն է, ամէնէն ազնիւ հագուստը բրուսիական զինուորին համազգեստն է։ Իշխանը թէեւ շատ երիտասարդ, պէտք է օրինակ հանդիսանայ փոյթեռանդութեան և զինուորական բոլոր կանոններուն համակերպութեան. ամէն բանէ առաջ օրինակելի պէտք է հանդիսանայ իբրեւ սպայ և իբրեւ մարդ։ Ինծի համար լուրջ և իր ակնարկը դէպ ի կեանքը յառող սպայէն աւելի գեղեցիկ բան չկայ։ Իղձս թէ իշխանը, ամբողջ իր ասպարէզին մէջ, անդրդուելի և պղինձի պէս ըլլայ, խիստ ինքզինքին նկատմամբ, կարող անողոքելի կարգապահութեան մը ենթարկելու ինքզինքը, որ առանց ակնարկելու պահպանէ իր գերդաստանին ու զօրագունդին աւանդութիւնները, կարեւորութիւն չտայ դուրսը տիրող կարծիքին, միշտ աչքին առջեւ ունենայ իր նախահայրերուն իրագործումը և իր գործերուն նկատմամբ միայն իր Աստուծոյն ու հօրը համար տայ։»

—Հակառակ նախարարութեան առաջարկութեան՝ Վիլհէլմ կայսրը չվաւերացուց Պ. Քոֆմանի ընտրութիւնը իբրեւ երկրորդ քաղաքապետ Պերլինի։ Ազատական կուսակցութեան լրագիրները խօսելով այդ մասին, կ'ըսեն թէ մերժման պատճառն է Պ. Քոֆմանի ազատական կուսակցութեան պատկանիլը։ 1883ին պահեստի սպայութենէն պաշտօնանկ եղած էր, Պիսմարքի քաղաքականութեան դէմ ազատական ընտրելիներու ոյժ տուած ըլլալուն համար։ Կ'ըսուի թէ Պերլինի քաղաքապետութիւնը Պ. Քոֆմանի պաշտօնի վրայ մնալը կ'ուզէ։

ԻՏԱԼԻԱ

Թագաւորին ու թագուհիին ճամբորդութիւնը.— Թագաւորին այցելութիւնը Ֆրանսա։

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին յառաջիկայ 1902ի գարնան ճամբորդութեան մը պիտի ձեռնարկեն արտասահմանի մէջ, և թէ Վիքթօր Էմմանուէլ թագաւորը մտադիր է պաշտօնական ճամբորդութիւն մը ընել Ֆրանսա, այցելութիւն մը տալու համար հանրապետութեան Նախագահին։ Այս մասին բանակցութիւններ սկսած են կատարուիլ Հռոմի ֆրանսական դեսպան Պ. Պարէրի հետ։ Այս տարուան համար ճամբորդութեան որ և է ծրագիր չկայ։ Թագուհին երբ կատարելապէս առողջանայ, թագաւորը անոր հետ միասին Մոնթէ Քրիսթոյի փոքր կղզին պիտի երթայ, ուր բնակութեան համար գտնուած սիրուն վիլլա մը յարդարուած էր վերջերս։ Վեհապետները յետոյ Ռաքօնիճի պիտի երթան, ուր պիտի մնան մինչեւ յուլիս 27։ Ցաջորդ օրը, յուլիս 28ին Հռոմ պիտի դառնան թագաւորը ու թագուհին և Սավուայի տան իշխանները, ներկայ գտնուելու համար այն մեծ արարողութեան, որ պիտի կատարուի ի յիշատակ Ումպէրթօ թագաւորին։ Այս առթիւ թագաւորը զինուորական անցք մը կատարել պիտի տայ հին զինուորականներու և պալատին մէջ պիտի ընդունի իտալական համայնքներուն քաղաքապետները։ Օգոստոսի սկիզբները, թագաւորը ու թագուհին, Եոլանտա իշխանուհիին ընկերակցութեամբ պիտի մեկնին Սթուբինիկիի դղեակը, ուր ամիս մը պիտի կենան։ Հաւանական է որ սեպտեմբեր ամսուն Իտալիոյ գլխաւոր քաղաքները այցելեն. հոկտեմբերին ալ, պիտի ուղեւորին Անթիվարի և Չէթինեէ։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ վերադարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ամերիկեան դեսպանը, առաջին թարգմանը ու քարտուղարը, հոլանտական ու պելճիքական դեսպանները՝ իրենց առաջին թարգմաններով, հելլենական ընդհանուր հիւպատոսարանի դատարանին նախագահը, Թրանսվալի շուէտական զինուորական կցորդը, եգիպտացի պաշտօնատարներ և դեսպանատուններէն յանձնարարուած հինգ հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ.—Նկատելով որ ամառուան ներկայ եղանակին մէջ քաղաքին մաքրութեանը պէտք է ամէն ատենէ աւելի հոգ տանիլ, կայս. Իրատէ մը հրամայեց ամէն կողմ հսկել հանրային մաքրութեան վրայ և այդ մասին հրահանգ տալ առողջապահական քննիչներու։ Նաեւ զինուորական շէնքերու մէջ ալ այդ պարագային մեծապէս հոգածու ըլլալ և զինուորականներու ուտելիքին ու խմելիքին խնամք տանիլ։ Կայս. այդ Իրատէն հաղորդուեցաւ հարկ եղած տեղերը։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՏԻՎ Ապպաս Հիլմի փաշա, հիւրամեծար Հիւսնի փաշայի և իր հետեւորդներուն հետ, Ռէհպէր շոգենաւով, առջի օրը, գնաց եգիպտացի վախճանեալ Հալիմ փաշայի որդւոյն Ապպաս փաշայի Պէպէքի ապարանքը, ուր ներկայ գտնուեցաւ ի պատիւ իրեն սարքուած հացկերոյթի մը։

—Մոնիթէօր կ'իմանայ թէ Խտիվը, այսօր, Լոյտի Իմբերաթրից շոգենաւով Թրիէսթէ պիտի ուղեւորի, ուրկէ Զուիցերիա պիտի երթայ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Ֆանֆիւլլէն կը գրեն.—«Հօս պաշտօնական տեղեկութիւն մը չկայ այն լուրին համար թէ Բէքինի իտալական դեսպան Սալվակօ-Ռաճճի մարքիզը Գահիրէի ընդհանուր հիւպատոս պիտի անուանուի փոխանակ Պ. Թուճինիի, որ կամ Կ. Պոլսոյ և կամ Լա Հէյի իտալական դեսպանութեան ընտրելի է։ Այդ զրոյցին վրայ ամէն կողմ պնդուելէն կ'ենթադրուի թէ դեսպանական այդ փոփոխութիւնը հաւանօրէն ամառուայ վերջը կատարուի։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ազգային տօնին առթիւ՝ յուլիս 14ին դեսպան Պ. Քոնսթան, վաղը կէս օրէն երկուքուկէս ժամ առաջ, Բերայի ֆրանսական դեսպանատան սրահին մէջ պիտի ընդունի ֆրանսական գաղթականութիւնը։

ՑՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, երէկ, նախագահեց Փէնէրի մէջ Պ. Մարոլլիի ծախքով կառուցուած վարժարանին բացման հանդէսին։ Ներկայ էին նաեւ հելլենական դեսպանը և Սամոսի իշխանութեան ներկայացուցիչը։ Տ. Եոաքիմ Գ. բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար. նաեւ յիշեց նախորդ Պատրիարք Տ. Կոստանդիանոսը, որուն օրովը սկսած է վարժարանին կառուցումը, ինչպէս նաեւ Պ. Մարոլլին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երկրագործական պանքան հրահանգ տուաւ իր բոլոր մասնաճիւղերուն՝ անյապաղ յանձնել հանրային կրթութեան բաժինը, որպէս զի Ռումէլիի նահանգներուն մէջ հաստատուելիք վարժարաններուն ծախքը հոգացուի։

ԼՈՒՑԿԻԻ ՄԵՆԱՎԱՃԱՌ.— Գերման սէնտիքա մը զոր կը կազմեն Պարոն Հարթօքէնսիմ՝ Մանհայմէն, Պ. Կոլտսմիթ Քէր՝ Բեշթայէն և Քասթէնէր՝ Պերլինէն, կայս. կառավարութեան հետ բանակցութեան մէջ է՝ լուցկիներու մենավաճառի խնդրին համար. սէնտիքան կ'առաջարկէ տարեկան 220,000 ոսմ. ոսկի վճարել ելմտական գանձուն, քանի մը տարուան համար կանխիկ հաւաքելու պայմանով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Բարիզէն յուլիս 8 թուականով կը գրեն Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի.—«Այսօր Պետերսպուրկէն հօս հասաւ այն զեկոյցը թէ Ռուսիոյ կայս. պանքան 6–8 միլիոն Փր. գումար մը կու տայ պուլկար կառավարութեան՝ իբրեւ առժամեայ փոխառութիւն։ Պուլկարիոյ Ներքին գործոց Նախարար Պ. Սարաֆով որ այս միջոցիս Բարիզ կը գտնուի, այդ գործողութիւնը ծանոյց Բարիզի պանքաներու խումբին։ Միւս կողմէ այդ վերջիններուն հետ բանակցութիւնները առաջ կը տարուի՝ 80 միլիոն ֆր. փոխառութեան մը համար, ծխախոտի մենավաճառը նոյն պանքաներուն յանձնելու պայմանով։ Պ. Սարաֆով տակաւին հոս է։ Կատարուելիք փոխառութեամբ նախ պիտի վճարուի յուլիս 14ի կտրօնը։

—Պուլկարիոյ իշխանը, անցեալ կիրակի, իր ներկայութեանը ընդունեց Ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. տը Լա Պուլինիէրը՝ որ յանձնեց Երկրագործական Արժանիքի մեծ ժապաւէնը։

—Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ եղած կարգադրութեան մը համաձայն, երկու երկիրներուն սպաները սահմանագլուխը պիտի կրնան անցնիլ, առանց անցագրի։ Այդ կարգադրութիւնը ապացոյց մը կը նկատուի երկու կողմերու միջեւ յարաբերութեանց բարւոքելուն։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Պոլսոյ ճիւղին պաշտօնեաները, իբրեւ յիշատակ, Թանկագին քարէ մը շինուած և ոսկեպատ պատուանդանով զարդանօթ մը նուիրեցին նախորդ տնօրէն Պ. Աբիսթիտ Ժագօպինի որ Թէնպէքի Ռէժիին տնօրէն անուանուեցաւ։

ԱԼԻՒՐԻ գիները իջած են Մարսիլիոյ մէջ։

ԹԷՄՊԷՔԻՒ Ռէժին, Պոլսոյ և Բերայի պէս, Ղալաթիոյ մէջ ալ վաճառման գրասենեակ մը պիտի հաստատէ։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը ու Լէտի Օ'Քոնոր, երէկ, Իմռոզի պահականաւով Այաթէֆանոս գացին, ուր սեղան մը տրուեցաւ դեսպանատան երկրորդ Թարգմանին ու Տիկին Մարինիչի կողմէ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ Թաղապետութիւնը հազար ոսկի յատկացուց՝ Մուհամմէտ Ալի փաշայի յիշատակին կառուցուելիք արուեստագիտական վարժարանին ծախքերուն համար։

ՍՈՒՏԱՆԻ կառավարութիւնը Սըր Ռօճէրս փաշայի հետ՝ որ Ընկերութեան մը ներկայացուցիչն է, համաձայնութիւն մը գոյացուց՝ Նեղոսի վրայ նաւարկութիւն մը հաստատելու մինչեւ Լատօ։ Ընկերութեան դրամագլուխն է 50,000 եգիպտական ոսկի։

ԲԱՄՊԱԿՆԵՐԸ.—Եգիպտոսի վարի մասերուն մէջ տասնըհինգ օրէ ի վեր բամպակի որդ երեւան ելած է։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին ծախքը տարուէ տարի կ'աւելնայ, ախտաբանութեան հիւանդանոցին մէջ հիւանդներու թիւը շատնալէն և Տէրքոսի ջուրի, կազի եւայլն սպառումները աւելնալէն։ Անցեալ տարի այդ կերպով 56,433 ղրուշի աւելորդ ծախք մը եղած է։ Այդ մասին հարկ եղած հաշուական գործողութիւնը սահմանելու համար խնդիրը յանձնուեցաւ պետական Խորհուրդին։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ երբ դատապարտեալ մը իրեն դէմ տրուած վճիռը վճռաբեկ ատեանին կողմէ քննուելէ առաջ, իր պատժին երկու երրորդ մասը աւարտելով բարձրագոյն ներման արժանանայ, և յետոյ նոյն ատեանը բեկանէ այդ վճիռը, նորէն դատավարութեան հարկ չկայ. միայն թէ անձնական դատախազը եթէ պահանջում մը ընէ, այն ատեն միայն անհատական իրաւունքի տեսակէտով պէտք է դատավարութիւն կատարել և ըստ այնմ վճիռ արձակել։ Նախարարութիւնը յարեց նաեւ թէ յանցանքի համար դատապարտուածներու մասին ալ պէտք է այդպէս ընել։

ՖԻՆԼԱՆՏԻՈՅ հնագիտական Ընկերութեան անդամներէն Օթէտոնէ ուսուցիչը, որ անցեալները Կ. Պոլիս եկած էր, Թուրքերէն հին բառերու և քերականութեան մասին երկասիրութիւն մը պատրաստելով, կրթական Նախարարութեան միջոցաւ, մատոյց Վեհ. Սուլթանին որ Իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնեց։

ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԸ.— Դատական Նախարարութիւնը ծանոյց վերաքննիչ ատեաններու ընդհանուր դատախազներուն թէ քանի որ Պատժական Օրէնքին 179րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, ծեծուողին տրուելու համար ծեծողէն առնուած դրամը հատուցում մը չէ, այլ օրինական տուգանք մը, ուստի այդ կարգի դատերու վճռագիրները պէտք է գործադրել, առանց պէտք ձըգելու ծեծուողին պահանջմանը։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ նկատելով որ կարգ մը տուներու կոյանոցները փողոցը կը հոսին, հրահանգ տուաւ Թաղապետութիւններուն՝ կատարել հարկ եղած նորոգութիւնը՝ ծախքը յետոյ նոյն տուներու տէրերէն առնելով, երբ որ և է գործի համար Թաղապետութիւններու դիմեն։ Քաղաքապետութիւնը ծանոյց նաև որ այդ ծախքը մինչեւ որ չվճարուի, տունի տէրերուն գործերը չկարգադրուին։

ՊԷՐԼԻՆԻ մարդաբանական Ընկերութեան անդամներէն ուսուցիչ Թրէկէր Շըմիտ գիտական ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ Ռումէլիի նահանգներուն մէջ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Եգիպտոսի մէջ, առջի օրը, ժանտախտէ դէպք չէ պատահած։ Յունուար 1էն յունիս 30, ամբողջ Եգիպտոսի մէջ ժանտախտէ 71 դէպքեր պատահելով, ատոնց 30ը մեռեր, 13ը առողջացեր են և միւսներն ալ կը դարմանուին։

ԱՅԳԻՒ իբրեւ առաջին բերք, անցեալ շաբթու, այգեպան մը հարիւր տրամ խաղող ղրկեր է Իզմիրի Հրապարակը։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Տոպիտսանցի և Պոսնացի 209 իսլամ գաղթականներ Իզմիտ ղրկուեցան՝ այդ կողմերը բնակութիւն հաստատելու համար։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց պաշտօնատանին մէջ կազմուած յանձնաժողով մը որուն կ'անդամակցի նաեւ երկաթուղիներու վերջնութեան տնօրէնին օգնական Մարկիտեան էֆ., կը քննէ Անատոլիւի երկաթուղիներու կողմէ ապրանքներու և այլն փոխադրութեան համար պատրաստուած նոր սակացոյցը։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութեան պաշտօնատանին գանձման սենեակին մէջ, ասկէ վերջը, յանձնարարեալ նամակներ ալ ընդունելով, ժամը անգամ մը Եէնի Ճամիի նամակատունը պիտի ղրկուին։

ՍԸՂՆԵՐԻ զօրանոցը պիտի նորոգուի 17,000 ղրուշի ծախքով։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Անգլիոյ, Պէլճիքայի ու Հոլանտայի դեսպանները, երէկ, Զուլուպզը երթալով, այցելութիւն տուին Խտիւ Ապպաս Հիլմի փաշայի։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՔՈՄԻԹԷՆԵՐԸ.— Սոֆիայէն կը գրեն Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի.— «Քոմիթէի նախագահ Սարաֆովի նկատմամբ կատարուած քննութիւնները աւարտեցան։ Ընդհանուր դատախազը եղեռնագործ ատեանին յանձնեց ամբաստանագիրները։ Սարաֆով ամբաստանուած է իբրեւ պատճառ Նիքովսքիի ու Միխայլէանուի սպաննուելուն, հետեւաբար ամբաստանագիրը կը պահանջէ որ մահուան դատապարտուի։ Սարաֆովի դատը օգոստոսին պիտի սկսի»։

ԷՏԻՐՆԷԻ մէջ, յունիս 1էն 19, ծախուեր են 123,072 քիլօ խոզակ՝ քիլոն 11½ 14½ ղրուշի։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը կ'ըսեն Թուրք լրագիրները, վար դրած էր քսանըհինգ կտոր յախճապակիներ, զորս Մաթոսեան անուն վաճառական մը բերած է Լոնտոն ղրկուելու համար։ Մաքսային վերատեսչութիւնը հաւանական գտնելով որ ատոնք Վագֆի պատկանող շէնքերէ գողցուած ըլլան, քանի մը հատը Էվգաֆի Նախարարութեան ղրկեր է քննուելու համար։ Այդ Նախարարութիւնը քննութիւն կատարելով, հասկցեր է թէ նոյն քարերը Սթանոսի (Էնկիւրի) Հայոց եկեղեցիէն ծախուած են, բայց ստոյգ ըլլալը հաստատելու համար տեղեկութիւն ուզեր է Էնկիւրիի նահանգին Էվգաֆի հաշուակալէն։

Մ. ՏԷՐ ԴԱՒԻԹԵԱՆ վաճառատունը Կոլաթա Վոյվոտա փողոց թիւ 85, վերջին շաբթու մէջ ստացած է Ֆրանքֆորթի լաւագոյն գործարանէ մը դրամապանակ, բօրթֆէօյլ, բօրթ սիկարի ճոխ հաւաքածոյ մը. տեսակները նոր և ընտիր, գիները շատ դիւրամատչելի՝ կը յանձնարարուի յարգոյ հասարակութեան որ հաճին անգամ մը այցելել Մ. Տէր Դաւիթեան վաճառատունը իրական գաղափար մը կազմելու համար այս յայտարարութեան ճշդութեանը։ Զափու վրայ կը պատրաստուի ամէն տեսակ շապիկ, նաեւ կը ծախուին օձիք, թեւնոց, կոճակ Թաշկինակ գուլպայ և տնուշահաւորութեանց նոր և ընտիր տեսակներ։

Ազգային Լուրեր

Շուլիէն կը գրեն.— «Ղազանճեցւոց եկեղեցիի բակին մէջ արձան կանգնեցուցին հանգուցեալ Թադէոս Թամիրեանի գերեզմանին վրայ։ Արձանը ամբողջովին սեւ մարմարիոնէ շինուած է, պատրաստուած Մոսկուայի մէջ և արժած է 4000 րուբլի»։

—Պէրլինէն կը գրեն.— «Իրաւամբ նշանակելի երեւոյթ մըն է այն յաջողութիւնը, զոր երիտասարդ հայ նկարիչ Պ. Վարդան Մախոխեան ունեցած է վերջերս Գերմանիոյ մայրաքաղաքին մէջ, իր երկու նկարները (ձմրան երեկոյ և ալիքներու փշրումը) այս տարուան Պէրլինի միջազգային մեծ գեղարուեստական ցուցահանդէսին մէջ գնահատուելով. ցուցադրութեան պալատի մէջ ընդունուած և արժանավայել կերպով առանձին պրոֆէսօրներու նկարներուն կից զետեղուած են։ Պ. Մախոխեան երկար տարիներէ ի վեր եւրոպական գեղարուեստական գլխաւոր կեդրոններու մէջ ուսումնասիրութիւններով կը պարապի (այժմ կը գտնուի Տանիմարքա) և արժանացած է հռչակաւոր վարպետներու գովասանքին. ի միջի այլոց և Այվազովսկիին»։

—Էրզրումէն կը գրեն մեզ.— «Ազգային որբանոցներուն մէջ, պատսպարեալ որբերու թիւոյն նայելով, առաջին կամ երկրորդը կրնայ սեպուիլ Կարմիր վանուց որբանոցը, որ այժմ 108 բարեբախտ սաներ ունի Ս. Բեգլերպէկեան հայ տիկնանց մարմին, (Վսեմ. Պ. Կարապետ Եգեանցի ձեռքով) Պատրիարքարանի և տեղւոյն ազգային խնամակալութեան ներքեւ։ Միւս որբանոցներու մէկ քանիին պէս, ասոր ալ քառամեայ տարեշրջանը լրացած ըլլալով, ատեն էր ի նկատի առնել անչափահաս որբերու ներկայի խնդիրը, և Առաջ. Տեղապահ Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետ ժողովներ կազմելով, կարծեաց փոխանակութիւններէ վերջ յաջողեցաւ գաւառական վարչութեան որոշմամբ ուրախառիթ տնօրինութիւն մը ընել, որուն անմիջական հետեւութիւնը պիտի ըլլայ ամէնէն աննըպաստ ելքին առջեւ իսկ, չդնել անչափահաս որբերը, որոնց էն պզտիկը 3–5–8 տարեկան, գոնէ 50էն աւելի կան։ Մենք միշտ լաւատես, չենք յուսար թէ, որբանոցի Պատ. Խնամակալութեան տեղեկագրութեանց վրայ, դուրսի և տեղւոյն նպաստները դադրին պայմանադրական պատճէնին առջեւ այն Որբանոցին համար, ուրկէ ամէն տեսակէտներով յարգ շատ գովեստ եղած են ձեռնհաս մարմիններէ և Կարնեցի բարերարներէ, և ուրախ ենք լսելու որ Ս. Լուսաւորիչ և Կարմիր վանուց հասոյթներն ալ, Խնամակալութեան տրամադրութեան կը յանձնուին որ վանապատկան և նոր շինութեանց ծախսերէն աւելցած գումարով. ապագայ «Ժառանգաւորաց» մը վերածուի Որբանոցը։ Մեծանուն Պ. Եղեանց և տեղւոյն բարերարները զմեզ առ հասարակ յուսով ու խինդով պիտի լեցնեն, երբ ատեն մըն ալ շարունակեն իրենց մարդասիրական գործը. հակառակ պարագային, պզտիկ որբերը ցրուել տալու անկարելիութեան առջեւ, Ժառանգաւորացի խնդիրը ջուրը պիտի իյնայ։ Որբանոցի Խնամակալութեան անդամոց թուոյն վըրայ աւելցուած են այժմ Առաքել էֆ. Աւետիսեան, Սէֆէրեան և Ցովակիմ Նաճարեան էֆէնտիները։ Անկեղծօրէն խոստովանելով, ասոնք տեղւոյն մէջ ընդհանուրին համակրանքը վայելելով, վստահութիւն ներշնչող և ժողովրդոց անդամակցութեամբ և բարւոք ծառայութեամբ անուանի և բարեջան անձեր են։ Այսպէս օժանդակեալ Խնամակալութիւն խնամոտ ձեռքերուն մէջ, վանօրէից հասոյթներու մատակարարութեան գործը խոստմնալից կը դառնայ, Կարմիր վանքն ալ Դպրեվանքի վերածելու ծրագրի ապագային նըկատմամբ։ Վանքին ներկայ փոխ վանահայրն է Տ. Ներսէս վարդապետ Տէր Ներսէսեան, համբաւաւոր Կարապետ պատուելիի աշակերտներէն և 12 տարի անոր քով ուսուցչութեամբ պարած, 1868 ին Խօշկայ վանուց վրայ ձեռնադրուած է Վեհափառ Սրբազանէն և իր ծառայութեանց ի վարձատրութիւն արթաւ Խօշով վարձատրուած Աղթամարայ Կաթողիկոսէն, Էրզրում հիւրասիրուած ատեն։ 1883 Թուին Օրմանեան Սրբազանի հրամանաւ, Սալերու և Կիսկիմու միացեալ վիճակաց Տեղապահ կարգուած է և 5 տարի վերջ փոխադրուած Դերջան նոյն պաշտօնով։ Իրեն համար պզտիկ մխիթարութիւն չէ, երբ ներկայիս փոխ վանահայր Կ. վանուց, իր շուրջը խմբուած ունի որբերը, որոնց վրայ կը գուրգուրայ։

—Ուսումն. Խորհուրդը իր երէկուան նստին մէջ, որ գումարուեցաւ ատենապետութեամբ Տոքթ. Թորգոմեան էֆ.ի, օրակարգին անցնելէ առաջ, ցաւ յայտնեց Խորհրդոյ բազմամեայ դիւանադպիր Արփիարեան Ալիքսան էֆ.ի տարաժամ մահուան համար և որոշեց արձանագրել այս պարագան։ Ցետոյ անցաւ օրակարգին և հետեւեալ տնօրինութիւնները ըրաւ.— 1. Պաշտօն յանձնեց իր անդամներէն Յակոբ Գուրգէն և Հրանտ Ասատուր էֆ.ներուն, որպէսզի, ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարք Հօր, Պատրիարքարան երթալով հանգուցեալ դիւանադպիր Ալիքսան էֆ.ի թղթերէն զատեն և ամփոփեն Ուսումն. Խորհրդոյ վերաբերեալ գրութիւնները։ 2. Որոշեց անմիջապէս տպագրել տալ ուսուցչաց օգնութեան սնտուկի կանոնագիրը, և անկէ մէկ մէկ օրինակ յղել մայրաքաղաքիս բոլոր ուսուցչաց և ուսուցչուհեաց։ 3. Պէրպէրեան վարժարանի հիմնադիր Տնօրէն Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան մասնաւոր գրով մը հրաւէր ուղղած էր Խորհրդոյ, ներկայ գտնուելու համար վարժարանին ամավերջի հարցաքննութեանց։ Խորհուրդը իր կողմէ պաշտօն յանձնեց ատենապետ Տոքթ. Թորգոմեան և Յակոբ Գուրգէն էֆ.ներու ներկայ գտնուիլ յիշեալ վարժարանին հարցաքննութեանց։ 4. Տեղեկանալով որ Մաքրիգիւղի և Գումգաբուի դրսի ազգ. վարժարանաց մէջ կարգապահութեան հակառակ վարմունք տեղի ունեցած են, որոշեց յիշեալ վարժարանաց տեսչութեանց հարկ եղած զեկուցումն ընել։ 5. Գաւթեմաունի Փոխ-Առաջնորդ Տ. Աստուածատուր աւագ քահանայ երկու ուսուցչական ընտրելիներու քննութեանց վերաբերեալ տեղեկագրերը ղրկած ըլլալով Խորհուրդը յանձնեց զայնս իր անդամներէն Կուրաիկեան Սահակ էֆ.ի նախաքննութեանը։ Զբաղեցաւ նաեւ այլ եւ այլ կրթական գործերով։

—Բրօֆէսէօր Ցակոբոս Ճէճիզեան որ քարոզութեան համար Մարզուան գացած էր, յատուկ հրաւէրով խօսեր է նաեւ տեղւոյն Հայոց եկեղեցւոյն մէջ, 3000 հոգիի մօտ բազմութեան մը առջեւ։ Վերադարձին, բրօֆէսէօրն ու կինը անցուցեր են ցաւալի արկած մը՝ որ կրնար ծանր հետեւանքներ ունենալ։ Դժուարանցանելի ճամբու մը վրայ կառքը տապալեր է՝ Բրօֆէսէօրը խոշտանգելով ու Տիկին Ճէճիզեանի ալ մէկ աչքը սկրթելով։ Ուրախ ենք յայտարարելու որ արկածը ծանր հետեւանքներ չէ ունեցած։

—Այսօր, Պատրիարքարանի մէջ պիտի բացուի հանգուցեալ Ալիքսան էֆ. Արփիարեանի դրամարկղը։ Այս առթիւ Պատրիարքարանէն գրուեցաւ հանգուցեալին եղբօր՝ Տիգրան էֆ. Արփիարեանի, ներկայ գտնուիլ դրամարկղին բացման։ Ուսումն. Խորհուրդն ալ պատուիրակներ պիտի ղրկէ իր կողմէն։

—Հանգուցեալ Սահակ Ոսկանի Թերթը, Փառնաքէն՝ Լա Ռէֆօրմ կայս. Իթաքեով փոխանցուեր է իր եղբօրը, Արտաչէս էֆ.ի։

—Ուսուցչական ընտրելեաց Բիւզանդ Ցանձնաժողովը գումարուեցաւ երէկ Բերայի Արհեստանոցին մէջը ժամ 1-4½ և կատարեց ներկայացող ընտրելիներու օրինական արձանագրութիւնը, որոնց թիւը 27ի յանգեցաւ, 5 մանչ, 22 աղջիկ։ Ցառաջիկայ ուրբաթ, 6 յուլիս, պիտի ըլլան կրօնի և Բարոյագիտութեան գրաւոր քննութիւնները ժամ 1էն 4 առաւօտ և 6էն 9 գիշերէ վերջ։ Ցառաջիկայ քննութեան չներկայացող ընտրելին յաջորդ քննութեան չպիտի ընդունուի։

—Բիւզանդեան յանձնաժողովին թիւն բաժանումն է.— Տոքթ. Ուղուրլեան քահանայ. Արք. Տ. Ցովհաննէս.— Ալիխանեան [illegible].— Ազգային Համալսարան (առանձին.) Եղիա Տէմիրճիպաշեան.— [illegible] Մ. Խ. Մինասեան.— [illegible] Հ. Ո. Պէրօ.—Թերթն, ազգային քըրոնիկ, քաղաքական տեսութիւն։

ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆՑ

ԿԱՐԳԱՑՈՅՑ ԵՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

ԾԱՆՕԹ.— Աւարտական վկայականի դիւրութեան համար, Բիւզ. Ցանձնաժողովս որոշած է շրջանաւարտ տղոց [illegible] երեք շրջանի բաժնել, և ըստ կարգին մէջ կատարել քննութիւնները։

Ա. Շրջանակ.—1. Գում-Գափու.—2. Գում-Գափուի դպրոց.—3. Սամաթիա.—4. Ազգ. Ուսումնասիրաց Եէնի-Գաբի։ Բ. Շրջանակ.—5. Խասգիւղ.—6. Բերա.—7. Ղալաթիա.—8. Օրթագիւղ։ Գ. Շրջանակ.—9. Իւսկիւտար։

Ա. Շրջանակին համար քննութեան կեդրոնն է Գում-Գափուի Պէզճեան Մայր վարժարանը։ Իսկ Բ. և Գ. Շրջանակներուն համար, Բերայի Էսայեան վարժարանը։ Քննութիւնները պիտի սկսին, առաւօտները, ժամը 2ին (Ք.Թ.) և պիտի տեւեն մինչեւ ժամը 5 ուկէս։ Իսկ կէսօրէն ետքը պիտի սկսին ժամը 7ին և պիտի տեւեն մինչեւ ժամը 10 ուկէս։ Քննութիւնները պիտի կատարուին հետեւեալ կարգաւ՝ նշանակեալ օրերուն մէջ։

Ցուլիս 16, Բշ.— Կրօնք. Բարոյական կըթութիւն.— Առանձին տեսնէ.— Գրաւոր. (Ա. Շրջանակի [illegible] պիտի գան)։

Ցուլիս 17, Գշ.— Նոյն ընդ վեր նոյն, (Բ. եւ Գ. Շրջանակներ)։

Ցուլիս 23, Բշ.— Հայերէն Աշխարհաբար (բազմապ. ընթերց.)։ Գրաբար.— Թուրք.— Ֆրանսերէն (Ա. Շրջանակ)։

Ցուլիս 24, Գշ.— Նոյն ընդ վերնոյն, (Բ. եւ Գ. Շրջանակներ)։

Ցուլիս 30, Բշ.— Պատմ.— Աշխարհագր. (օրէնսգիտ. և տնտեսագիտ. Տոմարակալութիւն).— Երաժշտութիւն (Ա. Շրջանակ)։

Ցուլիս 31, Գշ.— Նոյն ընդ վերջ նոյն, (Բ. եւ Գ. Շրջանակներ)։

Օգոստ. 6, Բշ.— Զուգադրում.— Տարերք բնական և բնագտոմ. գիտութեանց.— Ձեռական աշխատութիւն (աղջկանց և մանչ.ց համար)։ (Ա. Շրջանակ)։

Օգոստ. 7, Գշ.— Նոյն ընդ վերնոյն։ (Բ. եւ Գ. Շրջանակներ)։

Ի դիմաց Բիւզ. Ցանձնաժողովոյ

Ատենապետ Վ. Ատենադպիր
Գ. Ա. ՄԱԼԱԹԵԱՆ Մ. ԳԱԼԷՆՏԷՐԵԱՆ
1901 Ցուլիս 28

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՍԻՍ Գրական և Քաղաքական Շաբաթաթերթի Բ. տարեշրջանի 26րդ թիւը հրապարակ ելաւ այս առաւօտ հետեւեալ շահեկան բովանդակութեամբ.

Եզրակացութիւնք. ԱՐՏԱՇԷՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ.—Ստեփան Ոսկանի կենսագր. Գ. ՊՈՒՏԻ.—Առեղծուածը (Բանաստեղծութիւն) Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ.—[illegible] ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ.—[illegible] Պերլինի գործաւորներուն մէջ. Հ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ.— Խարխուլ պատասխանը (Բ. եւ վերջին մաս) Գ. ՄԱԼԱԹԵԱՆ.

ՄԱՍԻՍԻ տարեկան բաժանորդագինն է Կ. Պոլսոյ համար ՔԱՌՈՒՆ ղրշ. եւ գաւառներուն համար ՅԻՍՈՒՆ ղրշ. Արտասահման 12 ֆրանք կամ 5 րուբլի։ Խմբագրութեան կեդրոնն է Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան, թիւ 13։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս տը Քօնսթանթինոբըլ)

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՎԱՐՆԱ, 12 յուլիս.—Այսօր, առաւօտ, հոս հասաւ Ալեքսանդր Միխայլովիչ մեծ դուքսը՝ Ֆէրտինանտ իշխանին հետ։ Ընդունելութիւնը շատ հանդիսաւոր եղաւ։ Քաղաքը լեցուած էր ժողովուրդով և ռուսական ու պուլկարական դրօշակներով։ Մայր եկեղեցիին մէջ, ուր ներկայ էր մեծ դուքսը, [illegible] մաղթանք կատարուեցաւ։ [illegible] Ռուսիոյ [illegible] և Նաւահանգստին [illegible] մեծ դուքսը [illegible]։ Այդ զօրահանդէսէն [illegible] իշխանը [illegible] այցելեց քաղաքին զօրանոցները և պաշտօնական հիւպատոսարանը գնաց։ Քիչ վերջը ներկայ գտնուեցաւ Նաւաստեաց մէջ ի պատիւ իրեն տրուած սեղանի մը։ Այս իրիկուն Եւքսինոգրատ դղեկին մէջ մեծ հաւաքոյթ մը պիտի տրուի և յետոյ ընդունելութիւն մը պիտի կատարուի։ Մեծ դուքսը վաղը Պուրկազ պիտի ուղեւորի։

—Պուլկարական Նաւատորմիղին յատկացեալ թորփիլանաւին մէջ տրուած սեղանին ատեն Ֆէրտինանտ իշխանը բաժակ պարպեց Ռուսիոյ մեծ նաւատորմին համար։ Մեծ դուքսն ալ փոխադարձաբար բաժակ պարպեց Պուլկարիոյ երիտասարդ նաւատորմին համար։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ Բէթէրզպուրկէն թէ Հուպէրթի մօտ Պօէրները յարձակեր են քաղաքացիներու վրայ։ Պօէրները որոնք ծնօտամորթ մը գրաւած էին, ետ մղուեր են։ Անգլիացիներէն երեք հոգի մեռեր ու հօթը հոգի վիրաւորուեր են։

—Պրէթօրիայէն կը հեռագրեն Տէյլի Նիւզի թէ Տէյէք զօրավարը Պըլումֆոնթէնի մօտ կը գտնուի։ Անգլիական զօրաց մը զինուորական գործողութիւններ կը կատարէ Բրոնկհօրսթ հովտին կողմը։

—Ցուլիս 3ին, Զէրուսթի մօտ, Լորտ Մէթուէն յարձակեցաւ Պօէր բանակետղի մը վրայ։ Ձիավորախումբ մը կատարուեցաւ և Պօէրներէն երեք հոգի մեռաւ և 48 ալ գերի ինկան։ Քառասուն ընտանիքներ նորէն անգլիական բանակետղ մը տարուեցան։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.— Մորնինկ Բոսթ կ'իմանայ Նիու-Զուանկէն թէ Ռուսերը այդ քաղաքէն հեռանալու երեւոյթը չունին։

ՏԱՔԵՐԸ

ՉԻՔԱԿՕ.— Օդերու տարապայման տաքութեան հետեւանքով Մ. Նահանգաց շատ մը տեղերը հունձքերը մեծապէս վնասուած են։ [illegible] Նիւ-Եօրքի մէջ օդը զովացաւ։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ

ՄԱՏՐԻՏ.— Մէխսիքօ շոգենաւը որ Պուէնոս Այրէսէն կու գար, խրեցաւ Վիկոյի (Սպանիա) մօտ։ Ուղեւորները և նաւաստիները կարելի եղաւ ազատել, բայց շոգենաւը կորսուած կը նկատուի։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՄԵԾ ԴՈՒՔՍԸ

ՍՕՖԻԱ, 12 յուլիս.—Ալեքսանդր Միխայլովիչ մեծ դուքսը միայն Վարնայի ու Պուրկազի նաւահանգիստները պիտի այցելէ։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.—Ֆրիուլի մէջ կացութիւնը ըղձալի կերպով բարւոքեցաւ։

ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԵՐԼԻՆ.— Կ'ըսուի թէ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսրերը և Անգլիոյ թագաւորը օգոստոս 15ին Մայընսի մէջ պիտի տեսակցին։

ԲԷՔԻՆԻ ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Պ. Լէսսար Բէքինի ռուսական դեսպան կարգուեցաւ Պ. տը Կիրսի տեղ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Մանշի անգլիական նաւաբաժինը յուլիս 15ին Թորքէյէ պիտի մեկնի։ Պաշտպանողական նաւարկութիւնը և ծովեզրերու պաշտպանութեան նաւամարտերը նոյն օրը պիտի հանդիպին Բերքհէյվըն առջեւ։

—Միջերկրականի անգլիական նաւաբաժինը յուլիս 17ին Մալթա պիտի երթայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՔԻԼ.—Զօրահանդէսներու նաւաբաժինը, Հայնրիխ իշխանին հրամանատարութեամբ, յուլիս 22ին Քաթեկա պիտի երթայ։ Զինքն դարձող գերման մարտանաւերը դիմաւորելու։

ՃԱՇԱՐԱՆ

Խոհարար Նազարէթ աղա որ Մեծ Շուկայի Խ-վոնար խանին մէջ 5 տարի է ի վեր ճաշարան մը կը բանեցնէր, մեծապէս գոհ թողլով իր յաճախորդները, այս անգամ Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոցը, թիւ 108 խանութը փոխադրուած է, և ըստ առաջնոյն համեղ և աժան կերակուրներ կը պատրաստէ, մեծ խնամք տանելով մաքրութեան մասին։

10—15

ՍԱԿԱՐԱՆ

Այս երեկոյէն սկսեալ ամէն շաբաթ երեկոյ Ղալաթիոյ սակարանը ժամը 10էն պիտի գոցուի մինչեւ նոր տնօրինութիւն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Ռամ Քօնսոլիտէ Մեռի Գ.	Օ. Օ.	26	28½
Ամենէն թարմը գին	»	26	33
Ամենէն վար գին	»	26	22½
Թուրքէր Երկ. գօդ.	Ֆր.	103	50
Ամենէն թարմը գին	»	104	
Ամենէն վար գին	»	102	50

ԲԱՑՈՒՄ 30 Ցուլիս

Ռամ. Քօնսոլիտէ Մեռի Գ.	Փ. Ֆ.	26	30½
Թուրքէր Երկաթուղի	Ֆր.	103	75
[illegible]		—	—
[illegible]		13	—
Օսմ. Պանքա		—	—
[illegible]		0	19
[illegible]		0	12
[illegible]		3	75
[illegible]		5	90
» [illegible]		181	80
» [illegible]		475	—
[illegible]		463	—
[illegible]		80	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն [illegible]	Ղըշ.	109	27½
» » [illegible]		110	17½
Փարիզ » »	Ֆր.	12	92½
» » » [illegible]		12	86
[illegible]	Մարք	23	52
Վիեննա [illegible]	Ֆիոր.	23	77

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղըշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Ֆօլ Իմփէրիալ	»	91	—
[illegible]	»	[illegible]	06
[illegible]	»	[illegible]	06
Մէճիտիէ	»	102	20
[illegible]	Օ. Ո.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Ցուլիս

Անգլիական Քօնսոլիտէ	92	25
[illegible]	49	—
[illegible]	23	87
[illegible]	24	12
Օսմանեան Պանքա	11	—
Ռուսական 1820	105	50
Հելլէնական 5%	38	50
» Մօնօբօլ	42	50
Պուլկարական 1883	82	—
[illegible]	105	—
[illegible]	104	—
[illegible]	3	31
[illegible]	12	87
[illegible]	15	32½

ՓԱՐԻԶ, 12 Ցուլիս

[illegible]		100	57
» [illegible]		201	62
[illegible]	Ղըշ.	2	60
[illegible]	»	24	85
» [illegible]	»	20	—
» [illegible]	»	27	05
Օսմ. [illegible]	Ֆր.	523	—
[illegible]	»	462	—
Թուրքէր երկաթուղի	»	104	75
Օսմ. [illegible]	»	523	—
[illegible]	»	306	—
[illegible]	»	500	—
[illegible]	»	1001	—
[illegible]	»	96	50
[illegible]	»	71	10
[illegible]	»	82	—
[illegible]	»	25	170
[illegible]		—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 12 Ցուլիս

[illegible]	»	339	50
Թուրքէր երկաթուղի	»	97	50
Օսմ. Պանքա	»	271	—

ՊԵՐԼԻՆ, 12 Ցուլիս

[illegible]	»	—	—
Թուրքէր Երկաթուղի	»	98	90
[illegible]	»	100	20
[illegible]	»	30	256

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 12 Ցուլիս

Օսմ. [illegible]	21	40
Թուրքէր երկաթուղի	103	—

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
[illegible]

ՇԸՄԻԶԸՐԻ ԻՒՆԻՎԷՐՍԷԼ
399, Բերա Մեծ փողոց, 399

ՊՕՆԷԹԸՐԻԻ ՃԻՒՂ

Ցառաջիկայ մայիս 28 երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ յունիս 16 շաբաթ օրը պօնէթըրիի վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ, ժիլէ, քալըսօն, գուլպայ եւն. պիտի ծախուին շատ աժան գներով։

ԻՐԱԿԱՆ ԱՌԻԹ 9—10

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 31 Մայիս 1901

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժինք չվճարուած	5,500,000	—
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	2,357,505	05
» ի մասնաճիւղս	534 861	78
Փանձելի փոխանակագիրք	1,115,858	51
Պետական արժէթուղք	1,939,108	82
Զանազան արժէթուղք	1,617,266	—
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. գանձուն—պարտականք	2,416,079	56
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—պարտականք	3,315,412	55
Փոխատուութիւնք արժէթըղթոց և վաճառաց	3,682,650	95
Անշարժ և շարժ. գոյք	252,563	46
Զանազանք	124,821	85
	22,856,128	53

ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Դրամագլուխ	11,000,000	—
Պանքտոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	1,050,724	—
Վճարելի փոխանակագիրք	1,374,160	54
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. գանձուն — պահանջողք	1,202,262	41
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—պահանջողք	6,779,076	10
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	6,731	56
Վճարելի շահաբաժինք	739,854	26
Զանազանք	703,319	66
	22,856,128	53

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տոմարաց

Տնօրէն
Ժ. ՕՊՈՒԱՆՕ

Ընդհ. Տնօրէն
Ռ. ՀԱՄԻԼԹԸՆ ԼԱՆԿ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առաւաւելեան պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՐ, ընդհանուր գործակալ, Խնաէէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

Կաթիլներու մէջ ամփոփուած
ՊՐԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹ
FER BRAVAIS
Ամենէն ազդեցիկ դեղն է
Անարիւնութիւնը, դեղնութիւնն եւ տժգունութիւնը բուժելու։ Ոչ անախորժ համ ունի եւ ոչ ալ հոտ. աշխարհի բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն Ֆէր Պրավէն։
Պնդութիւն չի տար։ Ակռաները չի սեւցըներ։ Կարճ ժամանակի մէջ կուտայ Առողջութիւն, Կայտառութիւն, Ույժ եւ Գեղեցկութիւն։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի թէ կաթիլ եւ թէ դեղահատի ձեւով ամէն դեղարաններու, մթերանոցներու մէջ։
Մթերանոց, Թիւ 130, Լաֆաեէթ փողոց, Բարիզ։

ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԵՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ
Երիտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիջութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն մարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։
Ջերմամիջութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անտեղութիւններէն։ Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։
Սանդալ Սալօլէ Էմմրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք։
661 43—52

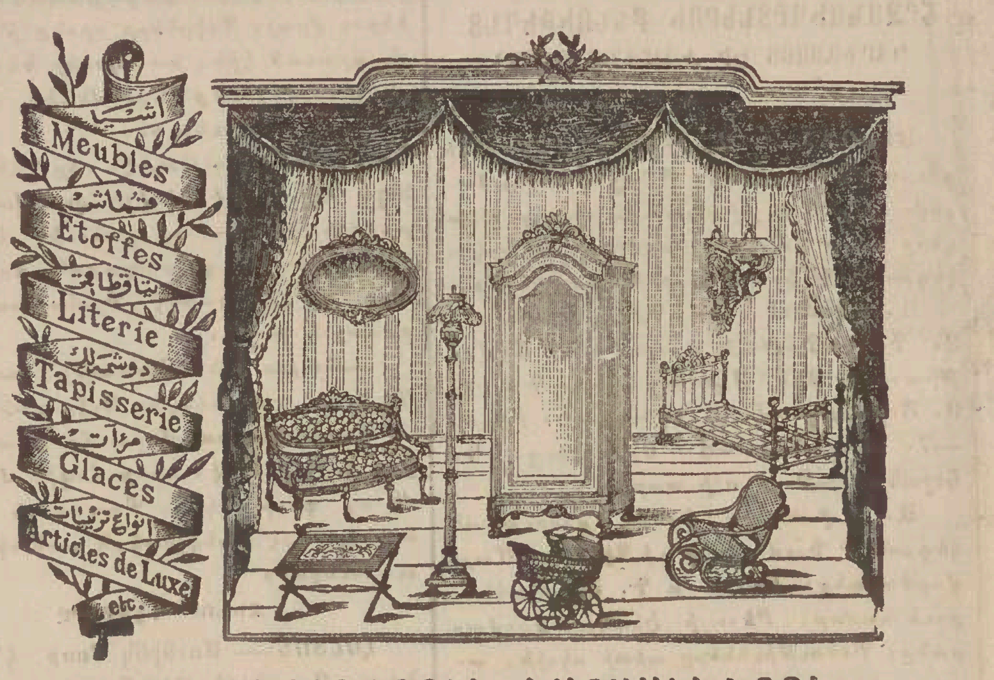

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ԺՈՐԺ ԲՍԱԼԹԻԻ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
Բերա, Գապրիստան փողոց, քաղաքապետութեան շէնքին դիմաց
ՎԱՃԱՌՈՒՄ
Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշասրահներու յատուկ կարասեաց։ Ամերիկեան կարասիներ։ Իտալիոյ միացեալ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պանդոկներու, գրասենեակներու, եւայլն։
744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 4—52

1900ի ԲԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ
ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՇԱՆՕԹ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ
ՆԻՒ–ՀՈՄ
Ստացած է մեծ [illegible] և Արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած են։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։
Թուրքիոյ համար միակ Ներկայացուցիչ Յ. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ ՈՐԴԻՔ
ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ—Պոլիս, Պահճէգաբու, Համբարեան Ճատտէսի Թիւ 7
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիտ, Սիլիվրի, Աֆիոն-Գարահիսարի եւն.ի մէջ։ 575

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ և ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 396
(Թատրոնի զաւիթռատան վրայի յարկը, Եդէմ Չրպուճեանց դէմը)
[illegible] մէջ անզգայ [illegible] ցաւով զինելու և բուժուած [illegible]
[illegible] դէմքի ձեւաւորութիւն [illegible], ծամոզութիւն և [illegible]
[illegible]
Մասնաճիւղ—[illegible] 197

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ
Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆրանք
Ցուցէն եկամուտ, ապահովագրութիւններ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆրանք
Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848էն ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարմունք, կենսաթոշակ, եւն.
362, 858, 507 ֆրանք
1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 պոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Լ. ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց, Ալալէմճի խան։
Մէջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի տրուի։
Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյտանէթի խան։

LE PHENIX AUTRICHIEN
ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ
ԿԱՅՍ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ	ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար	Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար
Մինչեւ 1898 դեկտ. 31, 31,008,000 ֆր.	Մինչեւ 1898 դեկտ. 31, 17,000,000 ֆր.

Սոյն Ընկերութիւնը լաւագոյն պայմաններով կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ շէնք, կարասիք ու ապրանք նաեւ անձեր, թէ Պոլսոյ և թէ գաւառներուն մէջ։ Ընկերութեան դրամատունն է Բրէտի Լիոնէ։ Գրասենեակ, Պոլիս, Համօբուլօ խան, թիւ 53—56։
745
Լիազօր Ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՋՈՒԹԻՒՆՆ
ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻԶՈՒԱԾՔԸ
Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդաման կը պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չըլլալը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափողերը կը խծլտան, և կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել։ Դարմանին համար բժիշկներ մտահոգ էին և գիտութիւնը գտաւ ԷՍԲԻՐԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմնապէս կը բուժեն, կուրծքի խլուածքը, հազն և շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը։ Բարիզի և եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՍԲԻՐԻ կը գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կը ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողոց թիւ 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ։ 497

ՆԵՎՐԱԼԺԻ NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տօքթէօր CRONIERի
ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՈՒՆ
Տուփը 3 ֆրանք, համբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
[illegible]

Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ
[illegible]	1068	[illegible]	1497	[illegible]	1011	Մալմօ	724	[illegible]	18
[illegible]	3607	[illegible]	3906	[illegible]	1895	Մարէնկօ	2273	[illegible]	111
[illegible]	1541	[illegible]	895	Զէրօ	775	Մարչէլլօ	3709	[illegible]	172
[illegible]	3377	[illegible]	4311	[illegible]	1581	[illegible]	2557	[illegible]	118
[illegible]	1382	[illegible]	987	[illegible]	2720	Միլօ	1057	[illegible]	120
[illegible]	1364	[illegible]	3283	[illegible]	3300	Մօնթէպէլլօ	1785	[illegible]	132
[illegible]	1076	[illegible]	1718	[illegible]	595	Մուրիլլօ	2418	[illegible]	156
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	2354	Նէրօ	1083	[illegible]	332
[illegible]	4461	[illegible]	2464	[illegible]	5540	Օհիօ	4100	[illegible]	167
[illegible]	1671	[illegible]	1520	[illegible]	1080	[illegible]	4096	[illegible]	487
[illegible]	1387	[illegible]	1361	[illegible]	1058	[illegible]	1585	[illegible]	2429
[illegible]	1344	[illegible]	954	[illegible]	2307	[illegible]	1637	[illegible]	191
[illegible]	1084	[illegible]	1838	[illegible]	1700	[illegible]	610	[illegible]	1289
[illegible]	2729	[illegible]	849	Լէօ	1058	Ռիալթօ	2389	[illegible]	2396
[illegible]	1834	[illegible]	4582	[illegible]	2373	[illegible]	1668	[illegible]	1350
[illegible]	2897	[illegible]	3060	Լիվօրնօ	1648	Ռօլլօ	1613	[illegible]	1200
[illegible]	4285	[illegible]	1242	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Իտալօ շոգենաւը, նաւապետ Էէյց, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպուելու Օտեսա ուղղեւորած է։
Թօֆիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 8ին և 22ին հոս կը սպասուի։
Դիմել առ գործակալս Ժ. ՀԻԼՏ ԵՒՆ ՈՒԶՕ
Թիւ 22—24, [illegible] խան, [illegible] 377

ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
ԷՄԻԼ ԼԷՎԻ
A L'INDUSTRIE HORLOGERE
DE BIENNE (Suisse)
Վաճառատունը առժամաբար կը գտնուի Բերա, Սամալը-Մէսճիտ, թիւ 5
Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին կանանց և արանց համար պղպատէ, արծաթէ, ոսկիէ ամէն տեսակ ժամացոյցներու ճոխ մթերք մը։ Պօնէօր, Ռէկիւլաթօր Յ. Գ. Ռէէլ գործարաններու մարքաներով ժամացոյցներ կը ծախուին, որոնք շատ համբաւաւոր են։ Նոյնպէս պատի ժամացոյցներ և գոհարեղէններ։
Վաճառումները կ'ըլլան ևս
կամ Զուիցերիական Պօնի դրութեամբ, այն է 5 ղրուշի վճարմամբ և առանց որ և է ծախքի։
Պօն ունեցող ամէն մարդ կրնայ լաւ ժամացոյցի մը տէր ըլլալ 30 50 ղրուշ տարբերութիւն մը վճարելով, թէ արանց և կանանց համար և կարանթի եղած։
Վաճառատան նշանաբանն է լաւ ծախել և Բոլորն ալ գոհացնելն փնտռել
10—15

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Կ. 3 16 [illegible]
Գ. 4 17 [illegible] 10ին [illegible]
Կ. 5/18 [illegible] 10ին [illegible]
Եշ. 5 18 [illegible]
Ուր. 6/19 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] Լիվըրփուլ [illegible]

Անունք	Թօնօ	Անունք	Թօնօ
Իվէռնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	[illegible]	2945
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	2936
Ումպրիա	8128	[illegible]	2235
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2558
Սերվիա	7392	[illegible]	3151
[illegible]	7385	[illegible]	1814

Շէրլըօրի շոգենաւը, նաւապետ Քարպինս, ընդհանուր վաճառքով Լիվըրբուլէն հոս հասաւ։
Դիմել առ ԺՕԼԻ Ի. ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
[illegible]

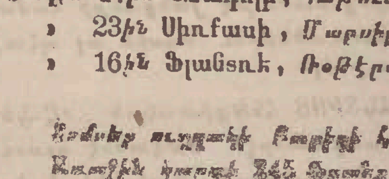

ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒ ԵՒ ՀԱՐԴԱԿԱՆ
Ն. ՌԱՖԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.
ՊԱՏՍՈՒՐԱՅԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Յուլիս 16ին Անատոլի, Մարսիլիայէն։
» 21ին Սիռէասի, Պաթումէն։
» 14ին Ֆլանտռէ, Անվէրսէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յուլիս 17ին Անատոլի, Պաթում։
» 23ին Սիռէասի, Մարսիլիա։
» 16ին Ֆլանտռէ, Ռոթէրտամ և Անվէրս։
[illegible]
[illegible] 175 Ֆրանք. [illegible]
[illegible] 516 Փ. [illegible]
[illegible]

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ՕՐԻՈՐԴՍ

3.

ՀԱՄԵՍՏՈՒԹԻՒՆ

Այո՛, համեստութեան դէմ է մանաւանդ ինքզինքը ցուցնել, իր անձին, իր առաւելութիւններուն, իր տաղանդներուն վրայ ուշադրութիւն հրաւիրել։ Չի կայ ունայնամտութեան նոյնիսկ ամէնէն գձուձ աստիճան մը, ուր չկենայ այս տեսակ հիւանդութիւն մը։ Ի՞նչ կ'ուզէ այն ինքնահաճ անխելքը, որ իր հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելու աստիճան՝ կառքէն վար կը կախուի զձեզ ողջունելու ամենէն շնորհաշուք և ամենէն արտաքոյ կերպով։ Կը կարծէ՞ք թէ կ'ուզէ քաղաքավարական յայտնի ցոյց մը ընել ձեզ։ Ամենեւին, նա կ'ուզէ, և շատ կ'ուզէ, որ մի՛ գուցէ անգիտանաք թէ կառք նստած է ինքը։

Մեծ բանաստեղծի մը եղբայրը, Մարի-Ժօզէֆ Շէնիէ, ըսած է տեղ մը։

«Ծայրայեղ համեստութիւնը» ծայրայեղ մեծամտութիւն կը նշանակէ։

Այս խօսքը ո՛չ հակադրութիւն (անթիթեզ) է, ո՛չ ալ չափազանցութիւն. այլ՝ ճշմարտութիւն մը։ Եթէ չենք հաւանիր բարձր ձայնով խոստովանիլ ինչ որ կը մտածենք ցած ձայնով, կ'ուզենք յաւէտ մեծնալ քան թէ ստորնանալ։ Եթէ մէջտեղը կը կենաք և զձեզ կը դիտեն, ատկէ աւելի բնական ի՞նչ կայ։ Իսկ եթէ կը տեսնեն զձեզ այնպէս՝ ինչպէս էք, ատկէ աւելի պարզ և ճշմարիտ ի՞նչ կայ։

Ճշմարտասէ՛ր ըլլանք, ո՛չ մէկ բանի մէջ կեղծենք, և չկարծե՛նք թէ պարտաւոր ենք պծծիլ արժանահաս գովասանքներէ։ Մենք լաւ կերպով համեստ կ'ըլլանք, եթէ մեր մտածութեան ու մեր խօսքին մէջ, ո՛չ մէկ բան ձգտի մեր իրական արժէքէն աւելի բարձր աստիճանի մը հասցնելու զմեզ։ «Սակաւաթիւ մարդիկ այնչափ համեստ են թոյլ տալու համար որ զիրենք գնահատեն»։ Ցիմարներն ու մեծ անմիտները միայն չգիտեն թէ իրենք ի՛նչ կ'արժեն եւ ի՛նչ չեն արժեր։ Ուղղախոհ ու ողջամիտ մարդիկ շատ յստակ գաղափար կը կազմեն իրենց արժանիքին, իրենց ըղձանքներուն, իրենց ձգտումներուն վրայ, և եթէ, երբ ուրիշները կը խնդակցին իրենց, քաջութիւն ունենան կիրթ ճաշակով ընդունելու ինչ որ իրենց կը պատշաճի, և անկեղծութեամբ մերժելու ինչ որ իրենց չի վերաբերիր, ա՛յն ատեն համեստ են։ Լա Պրիւյէր լաւ դիտէր թէ ի՛նչ կ'ըսէր. «սխալ համեստութիւնը ունայնամտութեան նրբագած ձեւն է»։

Ագնիւն Ռոլէն ևս չէր ծածկեր թէ կան ննգահնար ու բանագրօսիկ համեստութիւններ, որոնք թաքուն գոռոզութիւն մը կը սքօղեն։

Հիմա որ ճշդեցինք բառն ու ճշմարիտ նշանակութիւնը, չպիտի դժուարանանք համեստութեան մատուցանելու իրեն վայել մեծարանքը։

Բառական նշանակութեամբ, համեստութիւնն է պարզապէս չափաւորութիւն, զգուշութիւն և ծայրահեղութենէ խորշում, ատոր համար է որ երիտասարդութեան լաւագոյն զարդերէն մէկն է։

Նախ և առաջ համոզուինք, և իբրեւ հիմնակէտ ընդունինք թէ շատ բան ունինք ընելու որպէս զի լաւ ըլլանք, և թէ ուրիշ շատեր մեզմէ անհամեմատ կերպով աւելի լաւ են։ Ո՛չ գեղեցկութիւնը, ո՛չ գիտութիւնը, ո՛չ տաղանդները, ո՛չ սրամտութիւնը, ո՛չ հարստութիւնը, իրաւունք չեն տար ունայնամիտ ու սնափառ ըլլալու։ Մեր բաժինը, բնութենէն ստացած ըլլանք թէ դաստիարակութենէն և կամ բախտէն, միշտ շատ չնչին է. և մեր ջանքերը պարտին ձգտիլ զայն աճեցնելու։ Փոխանակ մեր վիճակին ու մեր ճղճիմ արժէքին վրայ հպարտանալու, հոգածու ըլլանք ձեռք բերելու կարեւոր բարեմասնութիւններ՝ աւելի արժէք և աւելի կարողութիւն ունենալու համար։

Գալով ձեզի, սիրելի օրիորդ, ապահով եղէք թէ հաճելի պիտի ըլլաք համեստութեան շնորհիւ, վասն զի ձեր մէջ ո՛չ մէկ բան, ո՛չ ամբարտաւանութիւնը, ո՛չ յանդգնութիւնը, ո՛չ ալ ինքնահաճութիւնը, չպիտի աղտոտեն ձեր երիտասարդութեան, ձեր ամբծութեան և ձեր բնական շնորհալիութեան վրայ։ Լաւ ներշնչուած ու լաւ կրթուած դեռատի աղջիկը, ուրիշներէն առաջնորդուելու և ուղղուելու սահմանուած ըլլալով, առանց դիմադարձութեան կը հնազանդի իր ծնողքին կամ իր ուղեցոյցներուն մղումին։ Ազնուապէս կը վայելէ իրեն ո՛չ մէկ սահմանէ դուրս ելլել, ո՛չ մէկ նախաձեռնութիւն ունենալ, ոչինչ զգալ, ոչինչ արտասանել, որոշելու և ձեռնարկելու իրաւունքը թողլով անոնց՝ որոնք գիտութիւն և փորձառութիւն ունին։

Որպէս զի մանկամարդ աղջիկը լաւ կատարէ իր պարտականութիւնը, որպէս զի միշտ իրեն տարիքին ու սեռին համապատասխանէ, բաւական է այդ յարգալիր հնազանդութիւնը ցուցնէ, անսալով բարենպատակ խորհուրդներու և օգտուելով լաւ դասերէ։ Գեղածպիտ և հլու, իրեն ուղղուած հարցումներուն կը պատասխանէ առանց չափազանց ինքնավստահութեան, ինչպէս նաև առանց կեղծ ամօթխածութեան, և եթէ իր պարկեշտ ու խոհական վարմունքը ներդաշնակ ըլլայ իր նկարագրին հետ, հաւաստի եղէք, հիանալի է այդ ծաղկատի աղջիկը։

Դ.

ՇՆՈՐՀԱԼԻՈՒԹԻՒՆ

Կ'ընդունինք թէ պէտք է համեստ ըլլալ, բայց որոշապէս չէք ըսեր ինձ թէ դուք ի՛նչպէս կ'ըմբռնէք համեստութիւնը։ Արդարասիրութիւնը մեր վրայ պարտք կը դնէ երբեմն երկչոտութեան վերագրել մէկ քանին այն սխալներէն՝ որոնք առաջին ակնարկով, յաւակնոտութիւն, յանդգնութիւն կամ նոյն իսկ լրբութիւն կրնան թուիլ։ Դուք սովորած էք երկչոտութիւն բառը նկատել իբր հականիշ վստահութեան, համարձակութեան, անվեհերութեան. այնպէս չէ։ Իրաւունք ունիք. այդ է իր յատկութիւնը։ Սակայն երկչոտութիւնը երբեմն ա՛յնչափ կը դժուարի, ա՛յնչափ կը ձախողի՝ լուծի ենթարկուելով, որ խեղճ աղջիկը գուցէ ստիպուի ընդվզիլ։ Բուռն ճիգ մը կը թափէ իր անձին դէմ և կը ստանայ այնպիսի կերպարանք մը՝ որ անճանաչելի կը դարձնէ զայն։ Նա կ'ըլլայ անքաղաքավար, բիրտ, կոշտ, նոյնիսկ լիրբ։ Ինչո՞ւ համար։ Ի՛նչ նպատակով։ Հազիւ թէ ինք՝ ալ գիտէ. անկախութեան, ույժի ցոյց մը ընելու, ձեւատելու համար։ Վստահիրտ մըն է՝ որ քաջ կը ձեւացնէ ինքզինքը, աքաղ մը՝ որ կը չռայլէ. այս տագնապները երկար չեն տեւեր, և լաւ է որ չեն տեւեր, քանզի չեն յաջողիր երբեք։ Հակաբնական բոլոր ճիգերն ի դերեւ կ'ելլեն և այսպիսի պարագայի մէջ, ամլութեան կը դատապարտուին. երկչոտ բնաւորութիւն մը չի կրնար փոխուիլ։ Ցուսահատութիւնը սահմանէն անդին կ'անցնի, և այս կարգի ձեռնարկներու վերջին բառը անխուսափելիօրէն անմտութիւն մըն է։ Ինչո՞ր ալ ըլլայ, ահա կանխաւ կ'իմացնեմ, սիրելի օրիորդ. եթէ պատահի որ դուք խստամերժութիւն մը կրէք կամ անբարեհամբոյր ընդունելութիւն մը գտնէք, մի՛ շտապէք խիստ ու գանակծ դատում մը ընելու. գուցէ տարապայման երկչոտութեան մը հետ գործ ունեցած ըլլաք։

Հիմա վերադառնանք մեր յօդուածին. բարեշնորհութիւնը կամ որ նոյն է շնորհալիութիւնը պիտի ըլլայ մեր խօսքին նիւթը։

Հոս ալ կարեւոր է խնամով զանազանել շնորհագեղութիւնը (La grâce) բարեշնորհութենէն կամ շնորհալիութենէն (La bonne grâce)։ Երբ ասոնցմէ իւրաքանչիւրն ի նկատի առնէք, ոչ մէկուն կը վնասէք, ոչ միւսին. միայն թէ պէտք է որ հոգ տանիք չշփոթել զանոնք իրարու հետ։

(Շարունակելի)